

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

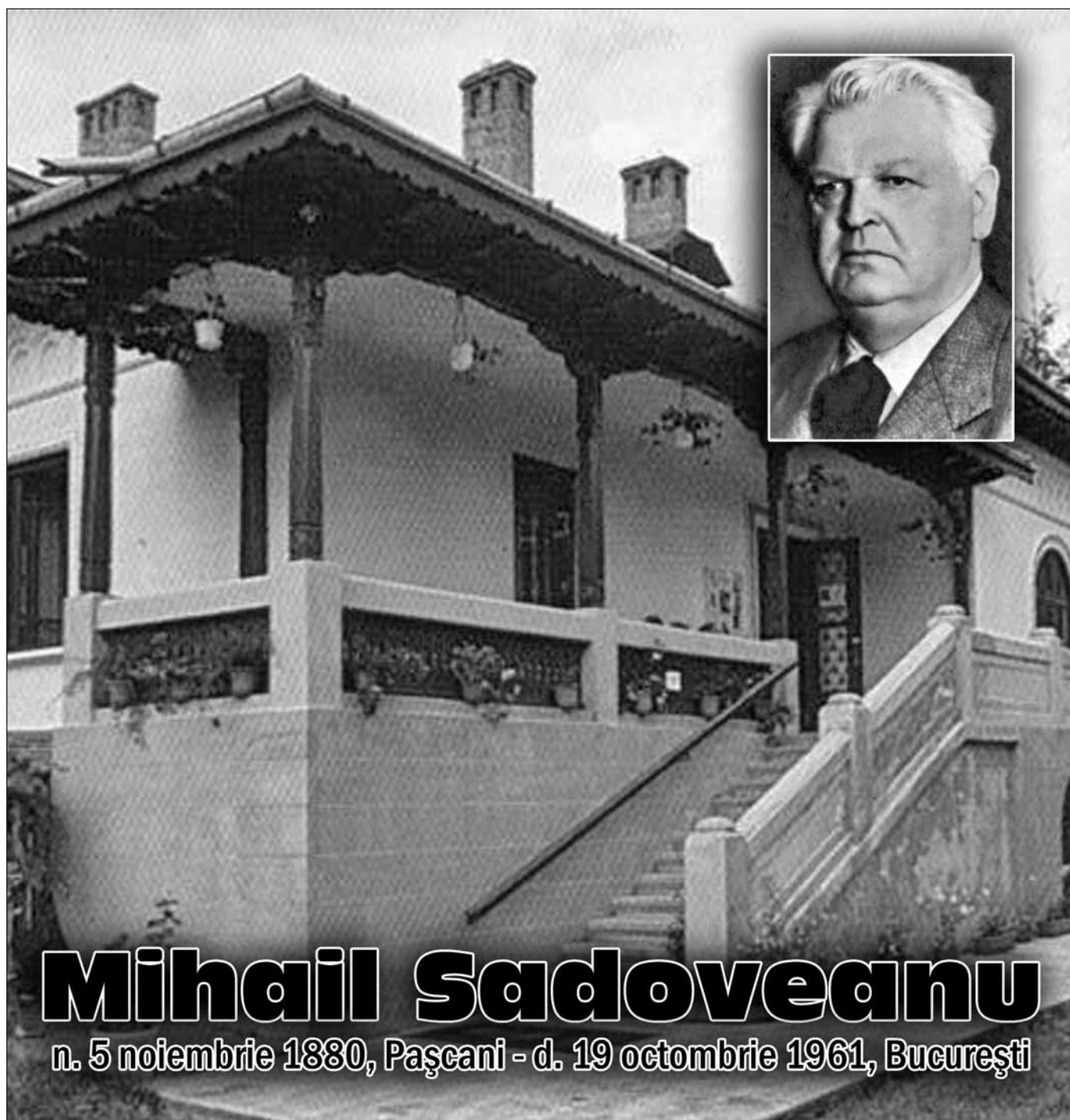
48

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 5
noiembrie
2011

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007



Mihail Sadoveanu

n. 5 noiembrie 1880, Pașcani - d. 19 octombrie 1961, București

Semnează în acest număr...

Ion Iancu Vale	Text despre speranță	3
Ion Iancu Vale	Gânduri, Amintiri, Speranțe	3
Al George	Mihail Sadoveanu - biografie	4
Mircea Horia Simionescu	Dicționar onomastic	5
Adrian Marino	Altă Românie	6
Augustin Deac	Codex Rohonczy	7
Gheorghe Constantin Nistoroiu	Crucea și Învierea în poezia Golgotei românești	8
Gabriela Petcu	Mesagerul stelelor	9
Aurora Pețan	Limba română, patria mea	10
Georgeta Resteman	Promovarea nonvalorii, brand național	12
Mihai Antonescu	Desprinderea de singurătate	13
Victor Sterom	Fulgurații	14
Ioan Vișan	Cușca elastică	14
Calea Sorin	Poeme	15
Delia Stăniloiu	Contrast (poem)	15
Octavian Lupu	Esența armoniei se află în repausul sufletului omenesc	16
Puiu Răducanu	Îngerul albastru	17
Gabriela Gențiana Groza	Epigrame	17
Dorel Schor	Memoria acuarelei	18
Menuț Maximilian	Poezia îmbrăcată în pardesiu	19
Mircea Cărtărescu	Sentimentul românesc al isteriei	20
Liviu Jianu	„Ce mai faci?” (poem)	21
Adrian Niculescu	Rosa del Conte	22
Maria Niculescu	Laicele, de Rada Petre	24
Gheorghe Palel	A promite (poem)	25
Nicolae Nicoară Horia	Cărțile mele... (poem)	25
Vavila Popovici	Lăcomia fără de sfială	26
Mariana Brăescu Silvestri	A fost un proiect, a rămas doar un vis	28
Theodor Răpan	Evangelia cerului	29
Mihai Bendeac	...asta e realitatea	30
Melania Cuc	Poeme	31
Melania Cuc	Vraj(b)a clipei	32
Dimitrie Grama	Despre „Vânătoarea de trofee”	33
Ioan Barb	La numărul 99 nu mai locuiesc oameni	34
Emil Perșa	În portul pescarilor	36
Mihai Cezar Popescu	Proză scurtă	37
Ion Iancu Vale	Și a fost... „Moștenirea Văcăreștilor”	38
Lucian Constantin	„Văcăreștii la amiază”	39

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane:

0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță, Redactor principal (fondator): Sbastian Drăgan

Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Florea Turiac, Nicu Tănase, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești, Vrancea;

Alte țări: Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. - **Fotoreporter:** Tiberiu Rusescu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșitei - Ruralia”



Ion Iancu
Vale

Text despre Speranță

Speranța este un cuvânt care se trage dintr-o rădăcină latinească, și care sună aproape identic în toate limbile de această sorginte. Mai mult, prin extensie, el este folosit și în limbi de altă origine, devenind cu timpul o expresie emblematică, mondială. Acest cuvânt reprezintă sentimentul de încredere în rezolvarea favorabilă a unei acțiuni, a unei idei. Înseamnă nădejdea în atingerea și soluționarea unei dorințe, a unui scop propus, a unui plan conceput... Este așteptarea în rezolvarea a ceva benefic, de bun augur, frumos, minunat... Speranța izvorăște din tot ce are omul mai curat, mai înălțător, din tot ce are

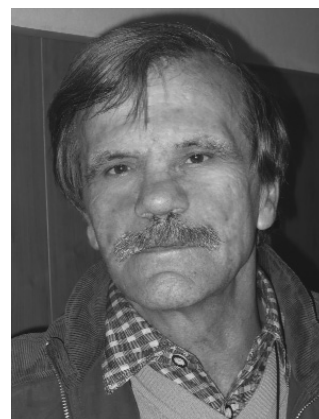
mai profund în forurile sale interioare. Poate că după iubire, ea este cea mai pozitivă stare umană.

Deseori destinul (karma, soarta sau cum i s-o mai zice) este extrem de nefavorabilă individului. Căci sunt oameni pentru care neșansa, necazul, suferința sunt stări, din păcate, de bază, ale existenței lui. Și acest lucru din cauză, probabil, că omul fiind în general rău, este sortit să sufere. Existența lui pământeană se reduce doar la o derulare de trăiri dureroase, drept pedeapsă pentru greșelile comise în alte vieți, în alte existențe...

Omul trebuie să existe, să perpetueze. Viața trebuie să curgă.

Așa a fost să fie. În această cauză, Dumnezeu i-a dat ca dar de seamă, Speranța. Întotdeauna când ești bolnav, speră să se găsească leac pentru înlăturarea bolii, oricât ar fi ea de gravă; când ești sărac, aștepti cu încredere ca norocul să-ți suradă și să scapi de nevoi; când ai un dușman foarte puternic, nu disperi, ci, dimpotrivă speră să-l învingi în cele din urmă...

Dacă în antichitate romanii se închinău zeiței Spess, ale cărei temple se găseau la tot pasul în Roma, acum oamenii își îndreaptă gândurile către unicul și adevăratul Dumnezeu, în bisericile și templele Lui, căci, de la El și către El se în-



dreaptă speranța tuturor. Dacă a greși este omenesc, a spera este divin. Căci, Dumnezeu însăși, în nemăsurata sa putere, înțelegere și iubire, speră în voința și potența omului de a ajunge, până la urmă, să discearnă și să-și creeze o existență, din care răul să fie îndepărtat, iar binele inițial să reprezinte chintesența existenței sale terestre.

Gânduri, Amintiri, Speranțe

Ce reprezintă oare o fotografie, un obiect oarecare, o scrisoare a cuiva drag care nu mai este? De obicei o simplă amintire. Alteori însă, o întoarcere dureroasă în timp, în spațiu, în universul îngreunat de umbre, al trecutului și al veșnicilor gânduri. Și scrisoarea frumoasă, tandră și nostalgică: „Să admiră mirifica împreunare de culori a unui apus de soare, așezat comod în fotoliul tras în

fața ferestrei... închise (afară e frig, e deja toamnă, înăuntru e cald) în timp ce cada absoarbe, parcă nesățioasă, șuvoiul de apă fierbinte din robinet; să nu știi ce carte să citești, sub becul de 100W, în timp ce-ți savurezi porția de ochiuri cu mămăliguță... apoi, drămuitele picături de coniac (sărbătorească risipă la întâlnirea cu un prieten vechi, aducând o veste nouă) turnate în trei pahare - și pentru cel mai bun, cel mai aproape... aflat acum departe - să-ți încălzești picioarele în gura cuptorului, cu cartea închisă pe genunchi, visând versuri de dragoste (pentru care nu te mai ostenești să cauți hârtie și creion căci

- știi deja - e zadarnic: se spulberă în neant, înainte de a se materializa, în scris)... Și totuși, toate acestea să nu te bucure la valoarea lor, căci Apusul are o umbră insesizabilă unui pictor, căci lumina becului este dureros de clară, iar coniacul îți sugerează un gust amăru, până și binefăcătoarea căldură (după noaptea de frig, nedormită în tren) îți împoașcă sufletul cu alicie de gheață, PENTRU CĂ te subjugă permanent - adversară invincibilă a simțirii de bine, ca o remușcare conștientă faptului că în același timp, sihăstrit departe, Cel Mai Aproape, Cel Mai Bun, Domnul Împărăției Sufletului Tău (Împăra-

tul Roșu al visurilor mele) în lumina unei lămpi fără sticlă, fumegând ca cel dintâi opaiț, bându-și fiertura de ierburi, gătindu-și ciupercile la foc de vreascuri, născător de umbre, având ca desert doar fructele pădurii și oaspeți, doar șoapte neclare și vântul jucându-se cu frunzele căzute, noaptea (sosind mereu prea devreme) și gândurile... gândurile... geolog și poet solitar și trist./ Ella, Miercuri 4 octombrie 1989”.

Da, gândurile. Și o neputință înfiorătoare în fața destinului, a karmei personale și credința revederii într-o altă lume, poate mai bună, mai puțin crudă... și, totuși, speranța... **IIV**



Mihail Sadoveanu

Al. George

Mihail Sadoveanu (n. 5 noiembrie 1880, Pașcani - d. 19 octombrie 1961, București) a fost un scriitor, povestitor, nuvelist, romancier, academician și om politic român. Este considerat unul dintre cei mai importanți prozatori români din prima jumătate a secolului XX. Opera sa se poate grupa în câteva faze care corespund unor direcții sau curente literare dominante într-o anumită epocă: o primă etapă sămănătoristă, cea de început, a primelor încercări, nuvele și povestiri, o a doua mitico-simbolică, din perioada interbelică (reflectată în romane precum *Creanga de aur* sau *Divanul persian*, precum și o ultimă fază care corespunde realismului socialist, în acord cu perioada socialist-comunistă la care Sadoveanu va adera ideologic.

Părinții lui Mihail Sadoveanu au fost avocatul Alexandru Sadoveanu din Oltenia și Profira Ursache, fată de răzeși. Urmează gimnaziul "Alecu Alecsandru Donici" la Fălticeni. În timp ce studia la gimnaziu, în 1897,

Mihail Sadoveanu

intenționează să alcătuiască, împreună cu un coleg, o monografie asupra lui Ștefan cel Mare, renunțând, însă, din lipsă de izvoare istorice. Urmează apoi cursurile Liceului Național din Iași, iar la București studiază dreptul. Debutează în revista bucureșteană *Dracu* în 1897. În 1898 începe să colaboreze la foaia *Viața nouă* alături de Gala Galaction, N.D. Cocea, Tudor Arghezi ș.a., semnând cu numele său, dar și cu pseudonimul M.S. Cobuz.

Se stabilește la București, în 1904, se căsătorește, și va avea unsprezece copii. În același an are loc debutul editorial cu patru volume deodată - *Povestiri*, *Dureri înăbușite*, *Crîșma lui Moș Precu*, *Șoimii* - în care Sadoveanu manifestă predilecție deosebită pentru istorie. Nicolae Iorga va numi anul 1904 "anul Sadoveanu".

În 1910 este numit în funcția de director al Teatrului Național din Iași. În acest an publică volumele *Povestiri de seară* (la Editura Minerva), *Genoveva de Brabant*, broșura *Cum putem scăpa de nevoi și cum putem dobîndi pămînt* ș.a. Colaborează la revista *Sămănătorul*, dar se va simți mai apropiat spiritual de revista care apărea la Iași, *Viața Românească*.

În anul 1919 editează, împreună cu Tudor Ar-

ghezi, la Iași, revista *Însemnări literare*. În decembrie, revista își anunță încetarea apariției: *Viața românească* își pornește iar munca pentru cultură și folos. Noi, cei de la *Însemnări literare*, reintrăm în curentul ei cu modestele noastre mijloace. În editura revistei ieșene publică volumul de nuvele *Umbre* și broșura *În amintirea lui Creangă*, iar la Editura Luceafărul, volumul *Priveghiuri*. Devine membru al Academiei Române în 1921.

În anul 1926 reprezintă Societatea Scriitorilor Români, împreună cu Liviu Rebreanu, la Congresul de la Berlin.

În 1928 publică povestirea *Hanul Ancuței*, aparținînd perioadei de maturitate a scriitorului, fiind un volum de 9 povestiri, o îmbinație ideală a genului epic și liric.

În anul 1936 Mihail Sadoveanu, George Topîrceanu, Mihai Codreanu și Grigore T. Popa scot, începînd cu luna ianuarie, revista lunară *Însemnări ieșene*. La moartea lui Garabet Ibrăileanu, Mihail Sadoveanu va evoca cu cuvinte elogioase personalitatea criticului de la revista *Viața românească*.

După anul 1947, scriul său virează spre ideologia noului regim comunist, publicînd opere afiliate curentului sovietic al realismului

socialist, celebre fiind romanul *Mitrea Cocor* sau cartea de reportaje din URSS *Lumina vine de la Răsărit*. Ca recomandare, devine președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, funcția politică maximă ocupată de un scriitor român în timpul regimului comunist și se bucură de toate privilegiile ce decurgeau din aceasta.

În anul 1948 publică romanul *Păuna Mică*, iar un an mai târziu în 1949, Mihail Sadoveanu este ales președinte al Uniunii scriitorilor. Cîteva ani mai târziu, în 1952 publică romanul istoric *Nicoară Potcoavă*, capodoperă a genului. În 1954 publică volumul *Aventură în lunca Dunării*.

În anul 1955, scriitorului i se conferă titlul de Erou al Muncii Socialiste. Mihail Sadoveanu a primit Premiul Lenin pentru Pace în 1961.

Mihail Sadoveanu se stinge din viață la data de 19 octombrie 1961, fiind înmormântat alături de Eminescu și Caragiale.

"Sadoveanu cultivă valorile inteligenței, drept nu ale unei inteligente dialectice, ci ale uneia "așezate" [...]. Personajul lui cel mai caracteristic e dominat de înțelepciunea adîncă și puțin sceptică a omului care confruntă orice situație de viață cu o enormă experiență personală, istorică, ancestrală."

**Articol îngrijit de
Vlada Afteni**



**Mircea Horia
Simionescu**

BERTHA înrudită cu Teodora, voinică, rumenă, cu mult sânge și gălăgioasă. Când e brună, face copii mulți, ingineri.

BERTHELD „-Soția lui Bertheld, Synove, avea plăcerea de-a face dragoste cu fereastra deschisă spre pădure.

- Și ce vezi rău în asta?

- Locuiau dincolo de Cercul Polar. Plăcerea ei a fost fatală bietului om!” (Dimitrie Suruceanu: Nordice)

BERTHOLD (Vezi mai înainte BERTHELD) „Cel de-al doilea soț al Synovei, cu o inimă mai caldă, a decedat din aceeași pricină.” (Dimitrie Suruceanu: Nordice)

BETTE Portretul ei desăvârșit se află în Balzac, Cousine Bette. (Aici este locul să arăt că Bette din colecția mea este, contrar tipului crispat și înrăit al fetei bătrâne, de o puritate îngerească, o mignonă de comedie otocentescă plutind printre boschete parfumate și mirându-se de felul ingenuos în care căței fac dragoste.)

BIBI Femeiușcă-

bici. Proastă. Din concentrarea prostiei, prin fierberea vieții de toate zilele, rezultă venin.

BIRSEN Femeie masivă, regină antică leneșă sau bunică eme-rită în casa avocatului Fildersohn. Conțesă rusă, a fugit în timp-pul revoluției în nordul Ardealului și s-a căsătorit cu un mare negustor de grâne. Celor cinci copii le-a dat o educație solidă, practică, învățând alături de ei ingineria, chimia industrială, su-praveghindule cu inegalabil devotament creșterea, împlinirea.

Copiii s-au căpătuit, au avut la rândul lor copii. Într-o casă în care oamenii se știu nepoți, veri, cumnați, Birsen continuă să conducă cu aceeași energie ca acum douăzeci și cinci de ani.

Am cunoscut-o. Am înțeles încăpățănarea devotamentului acestei femei dintr-o singură vorbă și dintr-o simplă și cumplită clipire a ochilor:

- Eric! (Adică exact: Eeerichhkhk!)

Strigase pe unul dintre băieți, om cu argint la tâmple, un bărbat agreabil și auster, care uitase să-i aducă uneltele de fumat favorite. Vocea ei conținea atâta metal și atâta electricitate, că descărcarea asta ar fi înspăimântat pe oricine. Și dovadă că ex-prima o mare energie era faptul că Eric, ca pe o sfoară

nevă-zută, apărui luncă în salon, înconjurat cu zeci de amabilități ființa aprigă și nemișcată a bătrânei, îi servi cutia cu tutun și chibriturile, apoi rămase lângă ea ca pentru a-și consuma ultim-mele clipe din viața dăruită altuia, reținută doar printr-un abuz.

BISISICA Ca să anunți prin prima silabă dubletul ce urmează ca o bălbăială, și să numești cu această construcție o... oaie, trebuie să te fi născut cu un simț al rafinamentului de-a dreptul uluitor.

Marin Preda putea scrie numele 2 SI K, dar ar fi scăzut invenția la o simplă formulă criptografică.

Țăranul genial e scurt la vorbă, dar nu telegrafist.

BLACKY Inventatorul blacheurilor.

BLANCHE în închipuirea multora, Blanche e... galbenă. Cele mai multe exemplare sunt brunete, păroase, migronne, fumă-toare, cu apucături vinovate și cu aparențe violent acuzatoare.

BLIMA înainte de a pleca definitiv din țară, Bliina, neînțele- gându-se asupra prețului de vânzare a mobilei, ia toporul și sparge pe rând, în fața cumpărătorului, sufrageria ei Louis XV și dormitorul.

BOB 1944. Aviator american, Bob poartă cămașă de mătase, ochelari

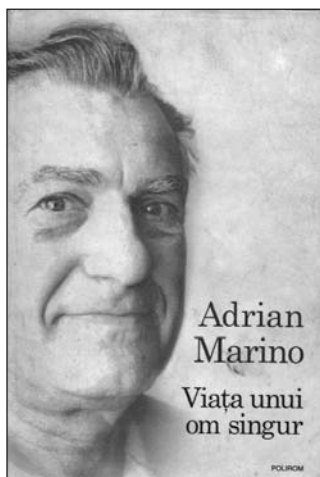
cu sticle albastre, sânge rece, împăcare cu soarta de militar în misiune. Mâna sigură pe manșă. În dreapta și în stânga, pe fondul unor nori fabuloși, se zăresc celelalte fortă-rețe zburătoare. Dedesubt: o pânză albăstruie în care șerpuesc panglicile drumurilor, așezări albe sclipind în soare, vaste întin-deri de verdeată. Cum spațiul n-are nici un sens pentru el, Bob controlează atent altimetrul, presiunea, calculează distanța până la locul la care va primi comanda să lase bombe.

Se simte sigur, ca oriunde, în această lume răsăriteană, înaintează prin indiferența celor 400 km pe oră, gândindu-se obscen la ultima întâlnire cu Ginger...

Dedesubt, la 5000 de metri, într-un șanț în care nu s-au uscat straturile cleioase de humă și în care o rămă își caută lunecușul ideal, îmi stăpânesc risipa emoției și privesc cerul brăzdat de valurile bombardierelor americane.

De unde puteam să știu atunci că, deasupra, unul dintre cei două mii de Hemingway care fac războiul și care au decolat la Foggia pentru Balcani, pentru incendiile Câmpinei, se numește Bob și că va intra cândva în cartea mea de nume?

Va urma



Adrian Marino

Iubesc cultura română din care, de bine de rău, fac parte. Dar o mare afecțiune pentru un astfel de popor nu am. Admit că el poate fi modelat și în sens bun. Deocamdată, trebuie totuși să admit riscul că toate aceste aspirații pot să rămână utopice.

Relația cultură-civilizație mi se pare, în cele din urmă, cu adevărat fundamentală. Sufăr mult mai puțin că aparțin unei culturi mici, minore, fără prestigiu, cât din cauza că trăiesc într-o țară subdezvoltată. La nivelul „lumii a treia”, sărace, într-o semicivilizație, cu un nivel de viață extrem de scăzut, cu o serie întreagă de mizerii, ce decurg dintr-o subdezvoltare materială, morală și culturală evidentă. Prea puțin îmi pasă, în ordinea urgenței, de „spiritualitate” și de problema (etern irezolvabilă de altfel) a „ființei”. Doresc în primul rând o Românie modernă, bogată, cu orașe, frumoase, cu servicii publice impecabile. Ideal plat sau nu, îl prefer de o mie de ori oricărui naționalistă.

Altă Românie (14)

nalism etnicist, oricărei metafizici nebuloase, oricăror ontologii, esoterisme și misticisme degradate. Știu bine cum au apărut toate aceste fenomene. Dar explicația lor, oricât de obiectivă ar fi, categoric nu mă consoază.

În sfârșit, ultimul aspect, ca să nu spun ultima „himeră”: o altă Românie este imposibilă, utopică, fără o altă orientare externă. Mai ales după cinci decenii de totalitarism și dominație a sferei sovieticoruse de influență. O orientare decis și irevocabil prooccidentală. Pe toate planurile. Ideal ideologic și, în același timp, program de politică externă. Și, mai ales, un mod specific de asumare a opțiunii și integrării occidentale - în cazul nostru specific-europene. De integrare și asimilare a valorilor civilizației și culturii europene, căci aceasta este ordinea mea de preferință. Cultura nu se poate dezvolta fără un grad înalt de civilizație. În ce mod, deci, „a fi european”? Răspunsul este unul singur: a fi român și european în același timp. Într-o formulă proprie de sinteză. A ne revendica de la o dublă tradiție, de la o dublă serie de valori și a ne afirma o dublă identitate: română și totodată europeană. Fără nici o inhibiție sau falsă pudoare ori mândrie naționalistă.

A fugi în Europa a fost și continuă să fie o acțiune relativ simplă. A aduce Europa acasă, a o transforma într-o realitate locală constituie o operație mult mai complicată, mai dificilă și mai constructivă. Cu alte cuvinte, a realiza într-un mediu și cu material românesc, o civilizație de nivel european. A realiza valori europene într-un context încă subdezvoltat, refractar, adesea ostil. Sau, pur și simplu, indiferent la o astfel de „europenizare”. Altfel spus, modernizare profundă, radicală și sistematică. Pe toate planurile, într-un regim do marc tenacitate și continuitate. Nu este, repet, deloc Himplu. În ce mă privește, exprim o aspirație profundă, asupra căreia revin mereu. A devenit aproape o obsesie, o cvasiidee fixă. Ne revendicăm, de altfel, de la „Europa luminată” încă din perioada „luminilor”. Am și scris câte ceva pe această temă și nu chiar de ieri („Luminile» românești și descoperirea Europei”, 1979, text reprodus în Pentru Europa pp. 157-190). Iar ou mă înscriu și mă revendic, deschis și energetic, de la această tradiție. Nu mai puțin „românească”, nu mai puțin „istorică”. Orice ar spune unii și alții...

Modificarea stării de spirit devine imperioasă, mai mult: strict imperativă. Ea constă, în esență, în eliberarea

de orice complexe. Și de inferioritate și de superioritate. Nici „sperietură” de Occident, dar nici imitație goală, mecanică, superficială. A construi solid, durabil, organizat, competitiv și productiv ar trebui să fie cuvântul permanent de ordine. Eu, care am lucrat totdeauna în acest stil, nu m-am simțit niciodată „la porțile Orientului”. N-am luat nimic la Ugere. Cea mai umiltoare observație a unui străin - o franțuzoaică în speță, de altfel deloc ostilă - a fost: „România parcă nu are istorie”. Știu ce voia să spună: ea nu întâlnea cetăți, palate, catedrale vechi, cum era obișnuită în Occident. Aș dori deci să construim, în limitele și la nivelul epocii noastre, o astfel de istorie. Memorabilă și monumentală.

Ce putem arăta? Cartiere banale de blocuri de serie și fabrici cenușii, fără nici o personalitate? Și cine, în Occident, te invită să admiri un echi-valent sau altul al „Casei poporului”? Dar pentru a depăși acest obstacol este nevoie de un mare elan constructiv. Și mai ales, cât mai personalizat și original posibil. Fără nici o blazare, fără nici un scepticism. Sincronismul, imitația, influențele externe, știu bine, sunt o mare și inevitabilă realitate. Dar nimic nu ne împiedică, teoretic cel puțin, să oferim și propria noastră interpretare.

Va urma



Augustin Deac

Portativul muzical, compus atunci doar din două linii paralele, apreciat de specialiștii în materie ca fiind printre primele de acest fel din Europa, semnifică și faptul că românii mai aveau versuri scrise pe care poporul le cunoștea, le declama și le cânta, întocmai ca strămoșii lor autohtoni, vestiții geto-daci. De remarcat că melodia transcrisă de pe portativul muzical de prof. univ. Gh. Ciobanu a fost interpretată înainte de decembrie 1989 de către un ansamblu coral și instrumental din Capitală, stârnind emoții profund patriotice.

Partea VI-a

Această cronică românească, care se află în Arhiva Academiei de Științe a Ungariei sub denumirea de Codex Rohonczy, reprezentând un manuscris vechi păstrat la cota cu indicația A 1 173/II care, la insistențele autorului acestor rânduri, aflat de mai multe ori la cercetare științifică în arhivele și bibliotecile din Budapesta, a fost procurat și adus în țară.

O cronică românească însumând 448 de pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic.

Codex Rohonczy (8)

În întregimea lui, sub formă de microfilm color, însumând 448 de pagini, prin bunăvoința și înțelegerea unor înalți conducători ai statului ungar. Înregistrat în Arhiva fostului Institut de Studii istorice și social politice, acest Codex a fost dat spre cercetare și descifrare unicei specialiste din țară, d-na Viorica Mihai-Enăciuc, colaboratoare sezonieră a Institutului. După o studiere deosebit de atentă, d-sa a publicat în revista Institutului de Studii istorice și social politice, - "Anale de Istorie", numărul 6/1983 un valoros material intitulat "Cercetări preliminare asupra Codexului Rohonczy" și în care se subliniază semnificația și valoarea inestimabilă a acestui Codex, de fapt o adevărată Cronică românească din secolele XII-XIII. Iată unele considerații ale cercetătoarei Viorica Mihai-Enăciuc: "În urma unui studiu detaliat asupra structurii scrierii folosite în redactarea textului și a felului cum sunt realizate miniaturile intercalate, suntem în măsură a comunica următoarele rezultate preliminare:

Codexul Rohonczy are 448 de pagini. Pe fiecare pagină se află scrise

circa 9-14 rânduri. În text sunt intercalate 86 miniaturi executate cu pana, care prezintă diferite scene laice și religioase. Ductul scrierii este de la dreapta la stânga și textul se citește de jos în sus, primul rând fiind deci ultimul din fiecare pagină. Unele semne au analogii în scrierile silabice folosite de populațiile indo-europene încă din epoca bronzului.

Alte semne au analogii în scrierile fonetice ale acelorași populații datând din secolele VII î.e.n. - IX e.n. Aceste observații, coroborate, demonstrează că textul Codexului avut în discuție a fost redactat de români într-o scriere proprie, ale cărei rădăcini, în dezvoltarea sa, se pot urmări până în epoca bronzului și care se mai pot încă identifica în secolul al XIV-lea e.n...

Se pune întrebarea: Când a fost redactat Codex Rohonczy?...

Pe parcursul secolelor XI-XII, semnele iconografice, care se referă la Geneza, sunt explicate cu ajutorul unor reprezentări cosmogonice legate de relații între pamânt, soare, stele. În Codexul Rohonczy este redată o reprezentare cosmogonică și se preci-

zează o eclipsă totală de soare. Textele bizantine consemnează faptul că o eclipsă totală de soare s-a observat în timp ce împăratul Alexie Comnenul se afla la Dunăre, într-o expediție împotriva pecenegilor, în anul 1090.

Miniaturile laice din Codex consemnează faptul că întâmplările laice se desfășoară într-un teritoriu marcat de munți, câmpie și apă și pun în evidență elemente de arhitectură specifice pentru teritoriul României. Centrele monahale de la poalele munților, imortalizate în codex, se pot identifica în biserica rupestră de la Corbi-Argeș și în complexul mănăstiresc din Munții Buzăului. Faptul că în cadrul vieții religioase, botezul este consemnat numai pentru copiii nou născuți și nu pentru adulți concludem că Codexul aparține unei populații sedentare creștine, și nu în curs de creștinare.

În iconografie apar, deseori, și elemente ale religiei vechi, care nu țin de religia creștină, dar această coroborare între creștinism și elemente mai vechi se remarcă și în iconografia reazăată în cadrul bisericilor rupestre din Capadocia, datate în secolele XI-XII.

Va urma



**Gheorghe
Constantin
Nistoroiu**

Duh drept, Duh sfânt,
Atotstăpânitor, dom-
nește peste mine,/ întru
aceste Înalte și Sfinte și
Tăcute zile, în care cor-
codușii măceșii, porum-
barii,/ și-au pus pe
frunte albul, parfumul, și
dulceața,/ împodobind
mormântul-comun în
care viața/ s-a îngropat
de vie ca Viața lui Iisus/
Străjerii făcând pază în
noapte minunată/ au aș-
teptat ca ucenicii fu-
rându-L/ să mintă că
Iisus a înviat.../ Și nești-
ind că moartea nu biruie
Viața/ s-au prăbușit cu-
armura-romană la pă-
mânt,/ când
Învierea-Vieții dăduse
Moartea... morților!/
Mărire lui Iisus și Învie-
rii Lui!.../

În Dimineața-Înaltă
și Caldă a Primăverii/
nici piatra, nici peceea,
nici paznicii,/ nici Moar-
tea n-au biruit Viața!/
Mărturiseau tăcute mi-
resmele luminii/ împo-
dobind mormântul... și
îngerul de pază!.../ De-
aceea corcodușii, măce-
șii, porumbarii...,/ și-au
pus pe frunte albul, par-
fumul și dulceața.../ Ves-

tind că-n moartea noas-
tră este ascunsă Viața!/
Și florile... Nu Mint!
(Paști, Jilava-1950, Prie-
tenilor mei care au murit
dar...sînt vii...).

Petru Baci, faimosul
băcăoan s-a născut într-
o familie de luptători, ză-
vorându-și inima în
spada Adevărului. Cu be-
teala răbdării și-a stropit
crezul în închinare Ne-
amului. În foșnetul cum-
pătării și-a cuibărit
înțelepciunea. În cei 15
ani de cumplită suferință
și-a pitrocit dragostea
întru Domnul din care a
țâșnit jertfa sa măreață
pentru Neam.

Plâng clopote în inimi
departe-n amintiri,/ cu
funii grele trase, păstrate
în iubiri;/ ușor, pe ne-
simțite, ă n suflet năvă-
lesc,/ trezind uitate taine
și gândul mi-l sfințesc./
Sub fulgerele vremii și
crâncene blesteme/ m-
au părăsit și codrii și
inima-mi greu geme./
Sunt țințirimul tragic,,
cu morți ce n-au murit,/
ce-n cazne lungi și grele
cu ei am zăbovit./ sub
apăsarea morții ce stă să
ne sugrume,/ în groznițe
commune ascunși de cer
și lume,/ răsună-n piep-
turi stinse cântările de
ieri,/ din stihurile sfinte,
a Sfintei Învieri!/
Nădej-
dea neînvinsă supune
gândul trist,/ ne-mbăr-
bătăm la crucea dureri-
lor lui Christ!/
Te-mbrățișezi cu morții

și ierți toți temnicerii.../
Și-n suflete se-așează lu-
mina Învierii. (De
Paște).

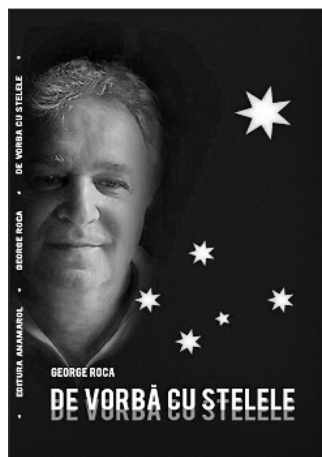
Alaiul împlinirilor
sale a căzut pradă con-
spirației răului, a celor
schimonosiți de ură. Din
lacrimi de durere și-a
poleit raze de soare. Din
frângerea mâinii tortu-
rate și-a pus peste po-
noarea sufletului
mângâierea pentru cei
din jur. Acasă și-a lăsat
mireasa tinereții, prigo-
nită de legeții minciunii,
dar inima sa primenită
de ninsoare a primit hri-
sovlul binecuvântării. Sti-
hul credinței i-a topit în
psalmi biruinței, Litur-
ghia Învierii.

Mi-i tristă această
noapte, cu zornăit de
fiare,/ m-apasă ca o pia-
tră trecutul izgonit;/ vin
amintiri din vreme și
calde ca un soare,/ vin
să-mi aducă liniști din
Templu zăvorât./ În
„cușca”unei dube ce
duce viața mea,/ Sme-
ritu-mi trup se-nclină
ca-n albe primăveri.../
puterile-mi sleite de aș-
teptarea grea/ mi-adun,
să mă-nsoțească în
noaptea de-nvieri./
Strâmtoarea-năbușită
mă ține pironit,/ stau
nemișcat în rugă, triste-
țile-mi supun,/ desprins
ca dintr-un clește în dru-
mul meu cernit,/ plutesc
parcă aievea cu cântecul
străbun./ Mă leagă -
oboseala, îmi dă mereu

târcol,/ lăuntric o lu-
mină îmi curge ca un
șopot,/ aleargă trenu-n
noapte cu șuiere în gol,/
fărămițând în aer fășii
subțiri de clopot./ Când
temnicerul mișcă vizeta,
mohorât,/ o undă stră-
vezie cătușele-mi
aprind,/ învăluit în
umbră, în „cușcă” sur-
ghiunit,/ eu chem. În
preajmă morții și raze
mă cuprind./ E noapte
Învierii. Trăiesc fără să
fiu.../ închis ca-ntr-un
mormânt eu sânger
strop cu strop./ Ard din-
colo de mine lumini
până târziu,/ când eu
cobor în Zarcă și-n bezne
iar mă-ngrop. (Noaptea
de Înviere).

Peste giulgiul de lu-
mină, Dorul și-a pus Pe-
cetea Iubirii. Bocetele
devin Cântarea Cântări-
lor, lăcrimând sublim în
splendoarea Slavei În-
vierii. Maria și Fecioa-
rele, Ucenicii și Îngerii,
Mamele și Florile, Copiii
și Arhanghelii, Tații și
Apele, Vinul și Eroii, Pă-
sările și Mucenițele, Cu-
vioșii și Cucii, Pâinea și
Crucea, Catapeteasma și
Codrul, Viețuitoarele și
Magii, Păstorii și Sibi-
lele, Cireșii și Sfinții, Ste-
lele și Ostașii, Albinele și
Martirii, Rândunelele și
Mărturisitorii..., Totul în
Toate răsună de Imnul
Luminii:

HRISTOS A ÎNVIAT
!/
ADEVĂRAT A ÎN-
VIAT!



Gabriela Petcu

Acum 400 de ani, Galileo Galilei orienta spre stele o lunetă care devenea puntea de legătură între cer și pământ. Astăzi, datorită unui telescop literar, avem prilejul să cunoaștem 24 de stele prin mesagerul acestora, scriitorul australian George Roca.

De vorbă cu stelele (vol.I) apare sub tiparul Editurii Anamarol din București, volum prin care autorul oferă iubitorilor de carte interviuri cu personalități românești aflate oriunde în lumea acesta – America, Australia, Europa.

Nici nu s-a uscat bine tușul volumului de versuri Evadare din spațiul virtual - de la a cărui apariție au trecut doar câteva luni - și „stelele” devin mai stăluuitoare printre noi odată cu lansarea de carte, care a avut loc pe 21 mai 2010, la Universitatea Națională de Apărare, în cadrul celui de al XXXIV-lea Congres al Academiei Româno-Americane care s-a desfășurat anul acesta la București. După cum este specificat în pagina de gardă a cărții, lansa-

rea a fost dedicată de autor colegilor săi de la Academia Româno-Americană și organizatorilor congresului (UNA).

Pe 26 mai 2010, Biblioteca Metropolitană din București, a găzduit următoarea lansare în prezența membrilor Ligii Scriitorilor din România și a prietenilor autorului: scriitori, jurnaliști, artiști. Au fost prezente și câteva „stele”, precum scriitorii Cristian Negureanu, Darie Ducan, Mariana Pop Mion, artistul plastic Cornel Durgheu, cântăreața Xonia (Loredana Sachelaru) și fotbalistul Victor Paraschiv.

În prima parte a lunii iunie, cartea a fost prezentată și la Oradea. Evenimentul a fost organizat de Asociația „Cavalerilor de Clio”, Cnaclul „Barbu Ștefănescu Delavrancea”, Fundația Culturală „Cetatea-Durgheu”, Academia de Științe, Literatură și Arte (ASLA-Oradea) și revista virtuală „Romanian VIP” din Dallas (Texas, SUA).

În prezența unui public numeros, prieteni, oameni de cultură, scrii-

tori, ofițeri superiori, ziariști, preoți, membrii ai clubului Lion's Oradea și ai asociațiilor mai sus amintite, s-a făcut cunoscută personalitatea scriitorului George Roca prin activitatea sa literară, de promotor cultural, și cea de editor șef al revistei Romanian VIP. Seriozitatea cu care s-a implicat în coordonarea acestei publicații on-line, a făcut ca în mai puțin de un an de la preluare, să fie în topul celor mai cunoscute reviste ale românilor din diaspora. Alături de dl general de armată(r) Cornelius Lungu, de noul guvernator al Clubului Lion's România, doamna Rodica Dacin, de prof. univ. dr. Maria Vulișici-Alexan-

Mesagerul stelelor

„Iubesc stelele prea mult pentru a-mi fi frică de noapte” (Galileo Galilei)

Din volumul de interviuri „De vorbă cu stelele” de George Roca



drescu, prof. univ. dr. Ioan Țepelea, colonel(r) dr. Constantin Moșincat, prof. dr Mircea Micu, av. Dr. Teodor Țent, av. drd. Pascu Balaci și mulți alții, George Roca a reușit să transforme o zi senină de vară, într-un univers cu stele sclipitoare. Cu acest prilej i-a fost înmănată „Diploma de Excelență” a Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, pentru promovarea literaturii românești în relațiile internaționale. Voi evidenția în rânduri ce urmează câteva mesaje spicuite din interviurile prezentate în acest volum specificând cu mândrie că în unanimitate „stelele” reprezintă valori românești răspândite pe trei continente care nu și-au uitat obârșia!

Va urma

Pădurea, toamna

Ion Iancu Vale

cerul a migrat dincolo
de polenul florilor
și arama
țigancă nomadă
își zornăie banii în plete
ochii de pe tulpinile
mestecenilor
lăcrimează sub

pleoapa vântului
și pe degetele umede
ale tăcerii
corbi par verighete
de smoală
doar brazii își mai țipă
îngânați de șoaptele
albastre ale pământului
dar de unde știm noi
că izvoarele
nu sunt țipătul verde
al brazilor
striviți de atâta nemoarte



Aurora Pețan

Mass-media este un alt canal prin care se duce acest război. Presa și Internetul promovează cu mare insistență sărăcirea limbii, mai ales în rândul tinerilor. Este adevărat că limba oglindește realitatea din jurul nostru, dar este la fel de adevărat că și noi suntem modelați, foarte subtil și eficient, de limba pe care o vorbim. Dacă folosim zi de zi un vocabular sărac, vom deveni repede la fel de săraci în spirit. Lucrurile devin cenușii, totul este ori „mișto“, ori „nașpa“, nimic nu mai este „frumos“, „grozav“ ori „minunat“. Suntem „cool“ ori „trendy“, avem „joburi“ de „manageri“, „merchandiseri“, „brokeri“ ori „dealeri“, engleza ne sufocă, suntem învățați să prețuim mai mult alte limbi decât pe a noastră, ajungem să ne fie rușine să mai folosim cuvinte românești curate. Rezultatul e sigur: în câteva generații vom uita mai mult de jumătate din limbă, vom face dicționare chiar și pentru româna ultimelor decenii și nu vom mai ști că

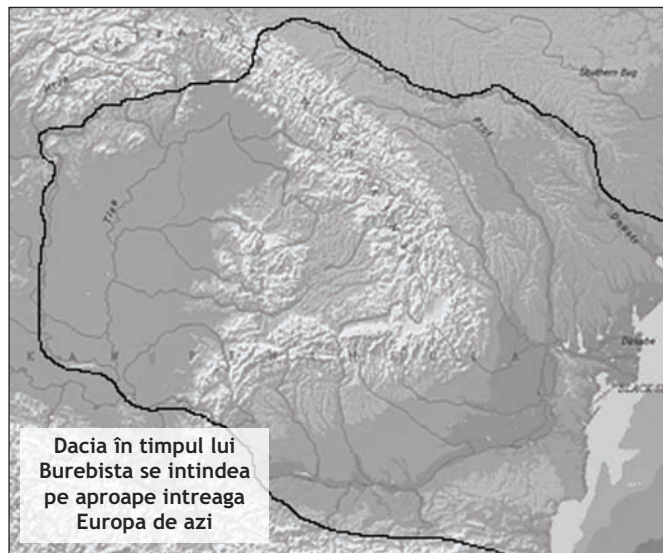
Limba română, patria mea (2)

„Limba noastră-i limbă sfântă, / limba vechilor cazanii, / care-o plang și care-o cântă/ pe la vatra lor, țărani“.

Europa românească

Puțini sunt cei care înțeleg ce se întâmplă cu adevărat, căci pentru noi, limba maternă este un lucru la fel de firesc

Ungaria și Croația, din Serbia, Albania, Bulgaria, până în Macedonia, Grecia și chiar Turcia. Istoria acestor români este încărcată de suferință, iar astăzi, deși trăim în vremuri democratice, în cele mai multe dintre aceste teritorii limba română e vorbită doar în șoaptă.



ca și aerul pe care îl respirăm, și nu suntem conștienți de schimbările subtile care se produc în vorbirea noastră. Doar cei plecați departe știu ce înseamnă să visezi românește și să tresari la auzul unei vorbe de acasă. Însă adevărata față a acestui război s-a văzut și continuă să se vadă în afara granițelor țării, în comunitățile istorice de români, care cuprind cu rădăcinile lor aproape jumătate din Europa: din Rusia, Ucraina, Basarabia, până în

Istoricii din antichitate susțineau că tracii erau cel mai numeros popor din lume, după inzi. Ei ocupau cea mai mare parte a Balcanilor, Asia Mica și toată Europa de Sud-Est. Dacii, ramura nordică a tracilor, locuiau pe ambele maluri ale Dunării, ajungând în nord până la Carpații Păduroși, în apus până la Tisa și Morava, în răsărit, dincolo de Nistru, până la gurile Bugului, iar în sud se întindeau până la Munții Balcani. Vreme de patru

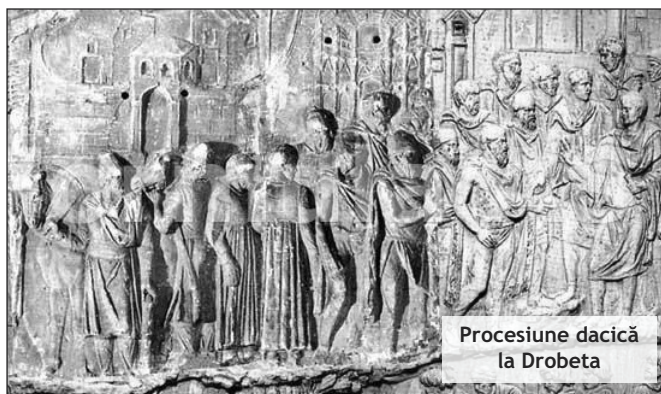
secole, între sec. III și VII d.Hr., Imperiul Roman a fost, practic, un imperiu de sorginte tracică: majoritatea împăraților Romei și ai Bizanțului, ca și mulți generali, proveneau din rândul tracilor și al dacilor nord-dunăreni. După ce granița de pe Dunăre s-a prăbușit, în Balcani au năvălit slavii, avarii și alte neamuri, iar despre tracii și daci nu s-a mai auzit mare lucru. Cărțile de istorie nu-i mai pomenesc, de parcă ar fi intrat în pământ. În realitate, cei mai mulți au rămas pe vetrele lor, iar urmașii lor sunt toți cei ce vorbesc astăzi românește, de multe secole, în aceleași teritorii. Nicio altă limbă europeană nu a avut un astfel de destin.

În 1878, Mihai Eminescu publica în ziarul „Timpul“ următoarele cuvinte: „Nu există un stat în Europa Orientală, nu există o țară de la Adriatică la Marea Neagră, care să nu cuprindă bucăți din naționalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlacii din Bosnia și Herțegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unități etnice în munții Albaniei, în Macedonia și Tessalia, în Pind ca și în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia, până sub zidurile Atenei, apoi, de dincolo de Tisa începând, în toată regiunea Daciei Traiane, până dincolo de Nistru, până aproape de Odessa și de Kiev“.

Istoricii din antichitate susțineau că tracii

erau cel mai numeros popor din lume, după inzi. Ei ocupau cea mai mare parte a Balcanilor, Asia Mică și toată Europa de Sud-Est. Dacii, ramura nordică a tracilor, locuiau pe ambele maluri ale Dunării, ajungând în nord până la Carpații Păduroși, în apus până la Tisa și Morava, în răsărit, dincolo de Nistru, până la gurile Bugului, iar în sud se întindeau până la Munții Balcani. Vreme de patru secole, între sec. III și VII d.Hr., Imperiul Roman a fost, practic, un imperiu de sorginte tracică: majoritatea împăraților Romei și ai Bizanțului, ca și mulți generali, proveneau din rândul tracilor și al dacilor nord-dunăreni. După ce granița de pe Dunăre s-a prăbușit, în Balcani au năvălit slavii, avarii și alte neamuri, iar despre traci și daci nu s-a mai auzit mare lucru. Cărțile de istorie nu-i mai pomenesc, de parcă ar fi intrat în pământ. În realitate, cei mai mulți au rămas pe vetrele lor, iar urmașii lor sunt toți cei ce vorbesc astăzi românește, de multe secole, în aceleași teritorii. Nicio altă limbă europeană nu a avut un astfel de destin. În 1878, Mihai Eminescu publica în ziarul „*Timpu*” următoarele cuvinte: „Nu există un stat în Europa Orientală, nu există o țară de la Adriatică la Marea Neagră, care să nu cuprindă bucăți din naționalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlacii din Bosnia și

Hertegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unități etnice în munții Albaniei, în Macedonia și Tessalia, în Pind ca și în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia, până sub zidurile Atenei, apoi, de dincolo de Tisa începând, în toată regiunea Daciei Traiane, până dincolo de Nistru, până aproape de Odessa și de Kiev”. Mai tarziu, Nicolae Iorga spunea că România reîntregită de după primul război mondial se învecina tot cu români. Nu-



Procesiune dacică la Drobeta

mărul românilor din jurul granițelor era, într-adevăr, foarte mare, aproape de trei milioane: între 800.000 și un milion în Ucraina, aproximativ 200.000 în Bulgaria, aproximativ 300.000 în Serbia, în regiunea Timoc, și aproximativ 100-160.000 în vestul Banatului, între 100.000 și 400.000 în Ungaria, între 12.000 și 65.000 în Rutenia Subcarpatică, aflată în componența Cehoslovaciei, între 1919-1939. La aceștia se adăugau cei aproximativ 300.000-450.000 de aromâni din Albania, Macedonia, sudul Serbiei și sud-vestul Bulgariei, și cei 500-600.000 de aromâni din Grecia, și încă

vreo câteva zeci de mii de meglenoromâni și istroromâni, primii în nordul Greciei, ceilalți în Croația. Numărul lor a scăzut foarte mult, unele comunități sunt chiar amenințate cu dispariția. Astăzi mai trebuie să-i mai adăugăm pe românii din Republica Moldova (cca trei milioane), rămași dincolo de granițe, după cel de-al doilea război mondial.

Peste tot, în toate aceste teritorii, românii au suferit amarnic timp de un mileniu. Au fost

bania ori Bulgaria, nici meglenoromânii. În Basarabia, limba română a fost numită „moldovenească”, pentru a i se șterge identitatea, în Transnistria, cimitirul soldaților români a fost arat și crucile aruncate la gunoi, în Ucraina a fost bătut un preot român și enoriașii săi, icoanele stropite cu motorină, iar biserica românească a fost gazată în timpul slujbei de Inviere. În Timocul sârbesc s-a dat ordin de demolare pentru singura biserică românească... Toate s-au întâmplat acum, în ultimii ani, iar lupta pentru deznaționalizarea românilor din afara granițelor este în plină desfășurare.

Europa s-a născut în Carpați

Dar ce se întâmplă cu celelalte limbi ale Europei? Sunt la fel de năpăstuite? Acest război este doar al nostru, sau și al altora? Fiecare limbă de pe lumea asta își are istoria ei și propriul ei rost. Noi îl știm pe al nostru și pe al limbii noastre. Mulți savanți străini au demonstrat că leagănul Europei nu îl constituie civilizația greco-română, ci plămada etno-lingvistică din Carpați și de pe Dunărea de Mijloc până la mare, cu câteva mii de ani înainte ca grecii și romanii să fie ieșiți în lume. De aici au plecat oameni, idei, cuvinte, către întreaga Europă, și fără acest nucleu dunărean-carpatic nu ar fi existat nimic din ceea ce astăzi numim „Europa Clasică”. **Va urma**



**Georgeta
Resteman
Cipru**

Cât vom mai asista la aceste „piese de teatru ieftin” care ascund sub reclame șocante „prezențe scenice” semianalfabete? Dureros! E cumplit să vezi cum se atribuie titluri și diplome, fără nicio jenă unora care de-abia știu să lege două vorbe în limba maternă și nici acelea corecte, și în momentul în care dau „switch-ul” pe limba pe care ar fi trebuit să o asimileze (dar n-au fost în stare) devin mai mult decât penibili și să lași tineri eminente, inteligenți, olimpici să-și caute norocul pe alte meridiane unde valoarea lor este, într-adevăr apreciată!

Dacă în urmă cu două luni am părăsit o țară care-mi este și-mi va rămâne mereu aproape de suflet, am făcut-o pentru că din preaplinul sufletului se revărsa prea multă amărăciune peste toate mizeriile la care am asistat, neputincioasă, în ultimii ani, căutând peste granițe nu un simplu refugiu, nu goana după îmbogățire sau huzurul,

Promovarea nonvalorii, brand național?

ci doar un mijloc de supraviețuire pe care țara mea, țara noastră a tuturor celor care suntem români nu mai poate sau mai bine zis nu mai vrea să ne-o ofere.

Ești corect, ești cinstit, ești onest, ești sincer și mai „ai și ceva în cap”? Nu ești bun! Nu faci compromisuri? Nu ai ce căuta în România! Nu știi să te lingusești și să te supui mediocrității sau de-a dreptul tâmpeniei? Ești un paria al societății cangrenate de boala parvenitismului și a cameleonismului exacerb, a impotenței intelectuale ridicate la rang înalt și-a promovării non-valorii...

N-aș fi dorit să mă folosesc de sintagma „trist dar adevărat”, devenită de-acum banală și uzitată adesea când se face referire la ceea ce se petrece în țărișoara noastră, unde cândva, „demult, tare demult...” (parafrazându-l pe Tudor Chirilă de la Vama Veche), occidentalii veneau și se înfruptau din dărnicia „micului Paris” și se desfătau în frumusețile oferite de cadrul natural de excepție și ospitalitatea României noastre – dar iată-mă silită să rostesc fără să vreau: da, „trist dar adevărat!”.

Urmăresc zilnic, grație serviciilor unei com-

panii românești de televiziune prin cablu care operează și în Cipru, știri, actualitatea românească în toată „splendoarea” și decăderea ei, cu „acces direct” la cancanuri și „perieri” de prost gust care te fac, pe de-o parte, să nu regreti că stai departe de acea societate bolnavă, dar pe de alta, naște revolta, sentimentul acela care clocotește în tine zbătându-se să demonstreze că nu toți românii sunt tâmpiți, că nu sunt nici „figuranți” pe o scenă a valorilor răsturnate și nici „actori de tinichea”.

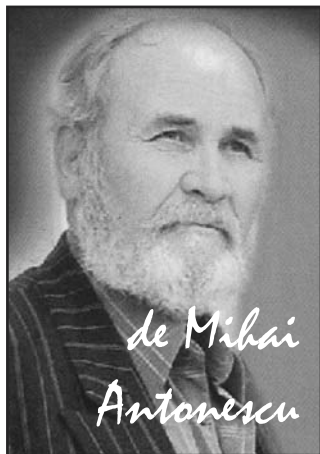
România are valorile ei, atâtea câte-au mai rămas „acasă” și trebuie să și le păstreze intacte, curate, limpezi și de parte de interese meschine - care sunt, fără îndoială, în total dezacord cu menirea lor ca valori! O societate sănătoasă se construiește și rezistă oricărui „intemperii” cu oameni corecți, cu oameni valoroși, cu oameni cu un caracter puternic!

Cât vom mai asista la aceste „piese de teatru ieftin” care ascund sub reclame șocante „prezențe scenice” semianalfabete? Dureros! E cumplit să vezi cum se atribuie titluri și diplome, fără nicio jenă unora care de-abia știu să lege două vorbe și nici

acelea corecte și să lași tineri eminente, inteligenți, olimpici să-și caute norocul pe alte meridiane unde valoarea lor este, într-adevăr apreciată! Noi, cei care-am depășit vârsta maturității ne resemnăm, sau poate nu! Dar ei? Tinerii aceștia minunați, ce fac? Chiar dacă BAC-ul de anul acesta a demonstrat „clasa” majorității, există un segment care merită toată cinstea și aprecierea...

Și argumentez cele afirmate anterior printr-un exemplu concludent: în luna iunie a avut loc la Larnaca a XV-a ediție a Olimpiadei Balcanice de Matematică pentru Juniori, organizată de Asociația de Matematică din Cipru, la care elevii români au luat nici mai mult, nici mai puțin de 6 medalii: 3 de aur, 2 de argint și premiu special al juriului pentru originalitatea soluției găsite pentru o problemă, obținând în același timp punctajul maxim! Cinste lor și celor care i-au crescut și i-au instruit! Vă puteți edifica asupra acestui succes al tinerilor matematicieni români, accesând link-ul <http://www.ziare.com/articole/olimpiada+balcanica+matematica>.

Câte mijloace media din Româ-



Consemnări prietenești Desprinderea de singurătate

**Cezar Mihail Bucur - „APOCALIPSA DESPĂRȚIRII
NOASTRE” - Editura Perpesicius, 2010**

Poetul Cezar Mihail Bucur e o nemărginire în veșnic umblet, căci la el, nu cuvintele se rostesc, ci sensul și adâncimea trăirii, până-n strigăt. Iar strigătul, ce poate fi? Desprindere pagină cu pagină din cartea unei inimi răvășite de atâtea înțelesuri și remușcări, cum nici Dumnezeu nu ar putea să îndure: „Mă las pradă clipei din pragu-nserării,/ Când mergem pe-o urmă de omăt fumegând/ Spre capătul lumii, la marginea mării .../ Sub pași frâng nisipuri... și lacrimi... și vânt.” (din poemul CEASUL FATIDIC) Volumul „APOCALIPSA DESPĂRȚIRII NOASTRE” se constituie astfel într-un strălucit eșantion din marea poezie a lumii, unde răzbat și miresme ale mai multor înaintași celebri ce i-au stat veghe și reazem poe-

tului de-a lungul unei perioade ne destule încă, dar suficiente credem noi pentru talentul lui exploziv, să-și treacă numele și valoarea într-un „azi” al tuturor genurilor sau modalităților expresive, cu certe nuanțe de trecere înspre un „măine” al confirmării și definitivei recunoașteri: „Pe unde întrebările se adapă/ Suspin de-acum mereu, cu gândul șters,/ Cu buza-mi prea uscată și crăpată,/ Din moarte voi sorbi ultimul vers...” (din poemul DOR DE NEGRU). Între rugăciune și strigăt, poetul așează iubirea, numind-o cu numele zădărniceii spre a se vindeca fie și vremelnice, numind-o cu taina și sarea adunate mănunchi în odihna unei lacrimi ivite mai înspre zorii unei speranțe, fiindcă Cezar Mihail Bucur e un luptător înăscut, in-

capabil să recunoască dăinuirea eșecului, acolo unde numai iubirea își are loc și drept de cetate: „Dacă la geamul tău, vreodată/ Va poposi o rândunea/ Plăpândă, udă, -nfometată/ Cântând de dor îndurerată,/ Ea va veni din partea mea!...” (din poemul TRILUL AMINTIRII). Volumul capătă în felul acesta măreția unei împărtășanii făcute spiritului etern din care s-a desprins într-o zi minunea femeii, tocmai spre a-l reîntregi pe poet într-un alt timp, într-o altă viață?: „Te va purta chiar peste chipul meu / Rămas senin, biet semn de întrebare/ Și nu știu cum, de-i bine sau de-i rău,/ Eu te-am chemat să depășim hotare/ Căci nu m-am priceput a-ți spune, zău,/ De-i mică astă lume, sau de-i mare...” (din poemul

CUM E LUMEA?). Revelirile poetului sunt obsesive, îndărătnice, semn că la el, versul e numai un vehicul purtător de lacrimă și dorință, căruia însă, îi cunoaște greutatea și semnificantul, tocmai de aceea și scrie așa sentimental-convingător: Iar azi plecăm pe drumuri paralele/ Dar, chiar de-ar fi să nu te mai zăresc,/ Voi viețui până mă-ntorc la stele,/ Biet avatar cine era „TE IUBESC” (din poemul APOCALIPSA DESPĂRȚIRII NOASTRE). Mai adaug, sincer impresionat de curățenia și puritatea acestor versuri adunate sub un titlu atât de dramatic, că în ele răzbat șoapte ale sufletului slav, amintindu-mi de unicul, necuprinsul Taras Șevcenko, pe ale cărui gene înserează și se face de ziuă aproape nelumesc, aidoma poemelor lui Cezar Mihail Bucur. Volumul „APOCALIPSA DESPĂRȚIRII NOASTRE”, repet, e o demonstrație de măreție și valoare, pe măsura celui ce-l semnează. Așa, orice desprindere din singurătate capătă „sens” și „semn”, căci poetul, dinspre sine drumetind, înspre sine se întoarce, pereche, nepe-reche.

► nia au evidențiat rezultatele meritorii ale acestor muguri de român, „micuților Einsteini” – cum catalogați în „Ziarul românesc din Cipru”? La valoarea lor nu s-a avut „acces direct”?

Fraților, stopați odată aceste practici de-a dreptul nebunești și treziți-

vă! Ne faceți neamul de răs! Creați voit o imagine mizerabilă asupra României noastre care de-abia mai respiră de sub mormanul de ineptii care se petrec în ea! Nu este suficient cât împieteează asupra noastră faptele celor care cerșesc, care fură, care înșeală, care își etalează „frumusețile” prin

parcurile și locurile rău fămate din țările în care s-au pripășit și datorită lor, de multe ori ți-e pur și simplu jenă să vorbești românește de teama de a nu te așeza la același nivel cu ei/ele? Suficient! Opriți-vă! Eu mă opresc acum aici (dar nu pentru mult timp!): cine are minte să priceapă, cine

are ochi să vadă și cine are putere să acționeze!

„E nevoie de schimbare!” - ne-am saturat auzind acest lucru de ani buni, dar nu s-a schimbat nimic! Ba da! – îmi cer scuze, s-a schimbat din rău, în mai rău: promovarea non-valorii a devenit brand național!



Victor Sterom

Fulguratii

de Victor Sterom

Florica Bud - Crucificat între paranteze,
Editura Ramuri, Craiova, 2010, 130p.
Prefață de Horia Gârbea, Traducere în
limba franceză de Nicole Pottier

„Florica Bud este o poetă a iubirii ce acoperă un registru larg. Fațete etalate ale acestui sentiment scilicet pe rând în poemele ei, ca niște paie stărnite de mișcarea rochiei în timpul unui dans elegant” (Horia Gârbea)

Pentru Florica Bud poezia este o problemă de cunoaștere și destin care nu poate fi mimată, eludată și nici escamotată; ea trebuie tratată și înțeleasă în toate detaliile ei lingvistice.

Stilul folosit în acest - Crucificat între paranteze - este abrupt inspirația mereu eruptivă, dând perspective de ordin plastic, limbajul

primând ca o revelație, iar procesul logic e mai mult centripet decât centrifugal, relevându-ne un orizont ontologic.

„vijelia s-a stins./ rămân fără frunze/zădarnic rest amortit/printru gânduri/ce dor./ contur aurit/mă clasez/adunând tăceri rafractare/luciu ascuns/oblic în timp./lacrimi.../fac parte din mine/dar rebeli/ stropii se preling înspre tine./de sunt...tu ești/singur și rob/aceluiași ritm... frenetic/potop” (Oglinda timpului, p. 14)

O poezie care nu scapă de -blestemul- subiectivității dar nu devine - cum ne-am închipui că poate să devină - categorie obiectivă. Este mai degrabă deschiderea între sugestia

șoapei și imaginea marei treceri, „uitată/la intersecții de poduri cu vise/măi mult vegetală/impact purpuriu /rețin/ baraj hidro cu... combustie/ internă/în trepte/apa/rămasă cu fast feiorenic/teribil de grea” (Impact purpuriu, p. 104) Un ritm dramatic sună în versuile acesteia, poeta având toate mijloacele prozodice disponibile pentru conturarea unor viziuni ample. Poezia creată de Florica Bud ne invită pe un tărâm subtil, magic-elegiac, plin de rigori psihologice. Ea cifrează „edificiul abscons” cum îl numea Kallarme ori face ca toate verbele folosite în text să-și schimbe între ele sensurile -baletând -cu nostalgie sau cu tonul grav al



incantației, creând o atmosferă erodisic-ludică.

„nu mă placi goală/lipsită de umbre ademenitoare/repet cu voce tare/interpretând mecanic/tăcerea rămasă/agățată în ultimul cuvânt șoptit/de tine... rănitul./poate că...nu sunt eu/fantasma în fața căreia/urmărind cu promter/desfășurarea monologului te închini./deschid pagina web la aceeași adresă/unde te-am uitat/oscilând/între mine și... mine strivită de patimi./ne iubim, deși războiul le bate trudnic /altor în poartă/și vremuri mai bune ne tot ocolesc” (Lipsită de umbre, p. 26)



La Editura Dacia XXI, în colecția „Parfum de femeie”, a apărut volumul “Cușca elastică” de Ioan Vișan.

„Domnul Ioan Vișan [...] este un scriitor veritabil, autorul de proză substanțială, înclinat către sondajul psihologic și integrând în discurs procedee moderne. Scrie o proză gravă a deliberărilor interioare, concepută fără ezitări, într-un limbaj plastic, puternic și sugestiv. Un adevărat profesionist al romanului, parcimonios însă cu scoaterea la lumină a manuscriselor sale.” (Tudor Cristea)

„[...] Ioan Vișan probează o maturitate onorantă și o decentă stilistică remarcabilă. Introspectiv prin definiție [...] autorul își convoacă sinele întru (re)descoperirea propriei unicități[...] Departe de stridența și vulgaritatea provocatoare, etalate apăsător de mulți dintre tinerii care pășesc azi în Literatură, Ioan Vișan își conservă dreptul de a se situa prin scrisul său dincoace de mode și atitudini efemere” (Mircea Constantinescu)



Poeme de Calea Sorin

Copacul vieții

Nu mă chinuiți cu întrebări,
În minte am jumătate silabe,
Jumătate cuvinte...
În sacoșa vieții am jumătate
Frunze, jumătate nisip,
Ca să nu pot a mă mă ridica
De la pământ...
Să nu pot să leg și să dezleg
Amintirile,
Apropierile și depărtările,
Iubirile și trădările...
Lacrima ascunsă
În fântâna inimii mele,
E cea mai apropiată stea
Pe care multe o caută
Dar nu o pot avea...
În ochii mei dorm,
Ca o vrăjitoare amintirile,
Le dau însă bilet de voie
Să-și bea cognacul făcut
Din silabe,
Liniștite, lângă copacul vieții...

Linie de silabe

Linia vieții din palma mea stângă
Și linia albastră din
mâna mea dreaptă
Fac un unghi
Ascutit, în Triunghiul Bermudelor.
Până acum nimeni nu mi-a spus
Că pot alerga după fericire
Dar nici nu mi-a arătat
Cum să mă feresc de-o iubire
Și nici de fulgerul rătăcitor.
Hainele purtate de mine
Îmi amintesc cum arată bumbacul,
Înainte de a ajunge fire
Și mă inspiră,
Pentru că azi e scris în silabe
Iar ieri parcă miroase a mâine
Și mă aduce în grabă la mal,
Iar vinul din pahar
Devine cu adevărat spumă de val,
În micul triunghi al bermudelor.
Aș cere și-o bere
Dar timpul nu-mi servește
Pe tava lui
Decât litere șchioape,

Pe care cu greu le așez
În linie pe cele mai liniștite ape...

Jumătate din mine...

Jumătate din mine e poezie,
Un sfert e eseu și roman,
Iar restul e inginerie,
Unde cifrele plâng
Iar literele ard...
Cineva a aprins focul vieții,
În casa sufletului meu
Și a ars ce mai aveam...
Caut, ca un orb, apa
La cel mai apropiat izvor,
Să mă tamaduiesc,
Cum voi putea, de dor ;
Altfel voi arde, în silabe
Jumătate din mine-s cuvinte,
Restul sunt doar silabe
Pe care, înviindu-le,
Le voi strânge, în palme...

Contrast

Delia Stăniloiu

Sunt un întreg pe jumătate
Un munte cât un mușuroi
Adunături împrăstiate
Când totul se-mpărțea la doi.

Un vis heraldic mă ucide
În nopțile cu tentă mov
Și-un gând statornic ce decide
Să stau ascunsă în alcov.

Mă bântuie în zori tristeți
Ce mă devoră integral
Și mă aleargă-n dimineți
De la Azov pân-la Aral.

Pe jos, prin stepele difuze
Desculță calc pe așteptări
Mă lupt cu spaimele confuze
Dar nu mă tem de depărtări

Din frică azi îmi trag curajul
De Timp, nu mă mai tem deloc
Privesc pe-al vieții drum siajul
Cu lacrimile chiar mă joc.

Sunt doar nisipul din clepsidră
O zi, e firul de nisip
Chiar dacă viața e o hidră
Mă lupt cu ea, în fel și chip.

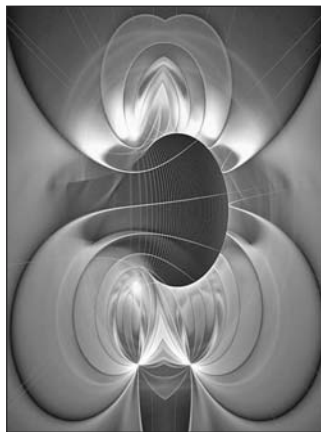
Sunt un contrast și o negare
Azi mă invent sau mă reneg
Și-mi pun mereu o întrebare
Cum pot să fac să fiu întreg?

Cercul vieții...

Cercul vieții mele e desenat
Doar de o mână de prieteni...
Așa cum marele Actor,
Gheorghe Dinică, intrând
Într-un restaurant
A spus, savant :
Puțini dintre semeni
Sunt oameni, restul doar populație...
La fel spun și eu,
Că, în poezia mea,
Puține sunt versuri reușite,
Restul, doar silabe lipite
Și, totuși merg înainte,
Pentru a închide cercul !

Cerere

Vă rog, să binevoiți
a-mi aproba tăierea
copacului care a crescut
din umărul meu stâng.
Ramurile lui ating,
Cu înaltă precizie,
Fruntea mea și retina mea
Și buzele mele,
Iar totul se reduce,
Probabil la vederea din dreapta ,
Alt unghi de vedere,
Nu văd în perspectivă...
E posibil, și-i de dorit,
Nimeni nu are nimic împotrivă
Dacă ar fi înfrunzit
Și astfel ar fi devenit
Un cuib, doar pentru mine...
Și umbra lui m-ar fi mângâiat
Ca o fecioară,
Dar ce păcat
Că acest minunat copac
Nu-i decât o grămadă de silabe,
Pe care le prind,
Cum numai Eu știu,
În palme...



Octavian Lupu

Când amintesc despre repaus, nu mă gândesc la inactivitate, la acea lăncezeală ce te cuprinde atunci când stai, fără să faci nimic. De fapt, prin repaus înțeleg armonia lucrurilor ce se împletesc armonios într-un fel de „effortless action” (acțiune fără efort), ce exprimă într-o manieră precisă contopirea părților în întreg prin topirea diferențelor ce subzistă atunci când respectivele părți sunt în mișcare. Este ca și cum ai sta lângă persoana iubită în tăcere și amândoi ați simți că o unire tainică vă leagă pentru eternitate, fără a fi necesare cuvinte sau acțiuni în demonstrarea acestui fapt.

Sau ca atunci când ai stat într-o catedrală admirând arhitectura, simbolurile credinței și simțind atmosfera prezenței inefabile a Creatorului întregului univers vorbindu-ți fără cuvinte și totuși atât de mult pe înțeles. În repausul clipei, minutelor sau orelor ai dobândit străfulgerarea gândului veșniciei și a cosmosului ținut în mână de către Cel Atotputernic. Un astfel

Esența armoniei se află în repausul sufletului omenesc

de repaus, ți-a adus o bucurie ce trece dincolo de cea mai aleasă exprimare, iar în interiorul tău ai simțit ecoul certitudinii că Dumnezeu există, că El este chiar în inima ta.

Sau poate că ai trăit repausul privind orizontul de la înălțimea munților, din acele locuri din care se pot vedea norii cum se sparg de masivul muntos undeva, sub tine. Când fiind între cer și pământ, ai stat preț de mai multe zeci de minute admirând priveliștea copleșitoare a naturii prin forme de relief felurite. Atunci, până și vorbirea interioară ți s-a oprit pentru a simți plener existența într-o manieră directă, eternă și fără de sfârșit, în acea transformare ce nu se oprește vreodată.

Sau poate ai trăit repausul admirației pentru tainele ascunse ale naturii studiind fenomene aflate la granița dintre vizibil și microcosmos, când privind prin lentilele microscopului electronic ai distins nemărginirea infinitului mic printre molecule și atomi dispuși în structuri cristaline deosebite. Când ai văzut că nici un fulg de nea nu seamănă cu altul, că nici un cristal nu este identic cu altul în ce privește forma, când

ai înțeles că dincolo de ceea ce știi se află mereu oceanul cunoașterii, și doar ai cules un fragment de informație din memoria fără de limite a universului.

Sau poate ai privit prin telescop către galaxii și constelații nebănuite și imaginile te-au copleșit cu grandoarea lor, în fața cărora pălește și cea mai de seamă realizare a rasei umane. Orice umbră de trufie s-a dus înaintea unui destin ce se derulează prin spații nemărginite în care până și lumina se pierde prin hăuri de întuneric printre mega-nori de gaze și centuri de asteroizi roind în jurul sorilor fără nume, trecând pe lângă planete mai numeroase decât nisipul mării.

Și dacă astfel, sau sub o formă diferită, ai avut revelația repausului, ca o stare aparent pasivă în exterior, dar extraordinar de activă în interior, atunci înseamnă că ai avut o pregustare a armoniei care îmbracă toate lucrurile. Nimic nu scapă acestei puteri fantastice de a uni totul în tot, de a aduce laolaltă elemente aparent divergente, de a strânge ceea ce este dispersat, de a zidi din ruine un nou ev și un nou univers.

Din fragmentele experienței mele limitate și



dintre ale tale, armonia creează forme noi, plămuește noi variante pentru parcursul existenței. Când liniile și vectorii de forță ai devenirii mele personale și ale tale sunt atrași de acest concept, atunci se produce curbura arcului de boltă ce unifică totul în tot și conferă sens la tot ce există. Fiindcă mai presus decât orice altă afirmație, nimeni nu este perfect în sine, ci doar împreună cu toți ceilalți, noi toți fiind doar bucăți dintr-o mare oglindă ce a fost spartă cândva, cu mult timp în urmă, având drept nume „Umanitatea”.

Nu există un lucru mai frumos în ceruri și pe pământ decât acela de a fi om, de a sonda posibilitățile nesfârșite așezate în interiorul unei plasmui materiale, dar cu elemente spirituale ce pornesc din inima Divinității, după al Cărei chip a fost creat. Cu cât descoperi mai mult frumusețea noțiunii de a fi, cu atât mai mult Șavatul (Odihna) eternității ți se deschide tot mai larg pentru a vedea pe Elohim (Dumnezeirea), pentru ca în a-

dâncul sufletului ►

Puiu Răducanu

Mă visam cu părul lung, așezat în bucle ciocolatii, umblând pe la Crucea Popii, în genunchi, prin iarba crudă a Maicii Domnului, presărată cu ghiocei, mărgăritare și busuioc. Pierdusem pălăria cu flori-cireșe-fragi și marama de borangic. Nu m-a recunoscut nici Îngerul Albastru, care m-a întrebat:

- Ce cauți?

- Cuvinte pentru o poezie de dragoste, Doamne!

- Vino!

M-a luat de mână și m-a dus în împărăția lui, sub un zarzăr greu de

ÎNGERUL ALBASTRU

Fragment din volumul „Pasărea de vânt“, Editura Transilvania, 2011

floare. Florile s-au deschis. Zarzărul s-a așezat în genunchi, în fața Îngerului Albastru și mi-a șoptit: „Scrie ce vezi!”.

Uimitor! Fiecare ramură era un vers, fiecare mugur, un semn gramatical, fiecare floare un sunet duos.

Am scris tot ce am

văzut și febril, m-am trezit cu mâna Îngerului, pe obraji-mi înlăcrimați.

- Ai vorbit în somn, dar nu am înțeles nimic. Zarzăr? Ce e caisul? Ce e cireșul? Ce e trandafirul? Ce e lămâița? Ce e crinul alb? Ce e mărgăritarul? Toate albe?

Unde sunt poeziile?

Am visat... se făcea că...

M-am uitat în ochii Lui albaștri, sub genele cărora creștea pomul poemelor mele și, în fiecare ochi al Lui, am văzut sămânța lor binecuvântată, stropită cu Apă Vie, din Izvorul Tămăduirii.



▶ tău să oglindești o frântură din razele veșnice ale misterului existenței.

Dar întorcându-mă la viața de zi cu zi, nu pot să spun decât că armonia se regăsește în orice clipă de repaus așa cum orice fruct își poartă sămânța. În alergarea zilnică tu uiți de acest lucru și te lași purtat într-o mișcare continuă fără a înțelege că a fi om presupune să ai capacitatea de a putea sta liniștit, de a lăsa ca misterele să îți vorbească în compania tăcută a persoanei iubite, în răcoarea sfântă a locașului de închinare, privind peste munți natura înconjurătoare, studiind tainele microcosmului și macrocosmului, pentru ca în final toate acestea să îți vorbească despre El Eloah (Domnul Dumnezeu) și despre umanita-

tea a cărei parte ești asemenea unui fragment de mozaic ce se regăsește în întregul unui desen armonios. Chiar dacă vârtejul clipelor este prea mare, iar tulburarea interioară prea profundă, totuși niciodată să nu uiți că repausul autentic se află în tine, că sufletul tău tânjește după el, că această stare a minții și a trupului nu se poate cumpăra cu nimic și nu are preț. Când atingi repausul autentic, atunci cerul se apropie atât de mult, încât întreaga ta existență devine luminată de el, iar tu devii un fragment de eternitate ascuns pentru o vreme într-un timp ce inerent va trece. Iar când acest ev se va stinge, vei descoperi uimit că toți cei care s-au unit prin acest gen de repaus în armonie, se vor regăsi prin legături ce nu pot fi distruse în veșnicie.

Epigrame de

Gabriela Gențiana Groza



Lui George Roca

Deși plecat în altă țară,
Când face VIP-ul să apară,
El tot continuă să spere
„Că tot ce-i românesc nu pierie!”

Mie, ploieșteanca

Am susținut că sunt clujeancă
Deși născută prahoveancă,
Dar un țanțar m-a dat de gol...
În sânge mi-a aflat petrol.

Nevastă „înțelegătoare”

Pe bărbat l-a-ncărunțit
Cu limbaju-i ascuțit
Dar promite că se schimbă
După un transplant de limbă.

La vârsta a treia

Are dinți perfecți în gură;
- Sunt ai tăi? întreb uimit.
- Ai mei sunt, doar pe dantură
Milioane-am cheltuit!

Viorica Toporaș

Memoria acuarelei

Dorel Schor

Cu ani în urmă, în Iașiul studenției mele, am cunoscut o tânără frumoasă, prietena unui coleg. Învăța la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității și se numea Viorica Toporaș.



Părea pseudonimul bine ales pentru un poet liric, dar ea se numea chiar așa și, peste ani, s-a dovedit că nu greșisem prea mult, ea nu se exprima în versuri, ci își transpunea lirismul în metaforele îngăduite de pensule și de culori. Picta.

A trebuit să treacă o bună bucată de timp pentru ca talentul acesta să iasă la suprafață, de-

odată, febril și sentimental, curajos și empatic, destul ca să fie descoperit de iubitorii de frumos, dar și de severii critici de artă. Viorica Toporaș lucra la Radio Iași, un mediu intelectual incontestabil, avea prilejul să cunoască oa-

meni și locuri, dar și să fie prezentă la multe evenimente artistice și culturale. Pot presupune că astfel s-a născut apetitul pentru pictură, dorința și curajul de a-și împlini vocația, de a se măsura cu sine și cu alții. La urma urmelor, de ce nu!?

Viorica excelează în acuarelă. Chiar și tablourile ei în ulei, picturile de șevalet, dau impresia unor acuarele executate

cu mână sigură, cu spontaneitate și cu prospețime în pete largi, cu pastă fluidă. Pe undeva, păstrând proporțiile, ea îmi amintește de un alt pictor ieșean, acuarelist prin excelență, considerat un maestru al genului. Mă refer la Max Arnold la care peisajul era o stare de spirit în care prima, totuși, senzația autenticității. Viorica Toporaș a simțit, de asemenea, dorul de ducă, a călătorit și a fixat în culoare peisaje din țarmurile ma-



rine ale Franței și Angliei, din Orient și de la Marea Neagră. Dar mai cu seama din Moldova natală, din Iașiul aureolat de istorie și de legendă, de poezie și de sfințenie.

Opera ei pare făcută cu optimism și cu ușoară visare. Viziunea cromatică a pictoriței demonstrează grație sufletească, generozitate. Lucrările inspirate de „Ia-

șiul marilor iubiri“, dar și a marilor decizii, se transformă, printr-un exercițiu de admirație, într-un poem de dragoste definitivă. Edificiile istorice au eleganță aristocratică, dar rămân pitorești. Distribuirea bine gândită a luminii subliniază climatul afec-

tiv. Imaginea se transformă într-o confesiune. Peisajul e dăruit cu ipostaze simbolice...

În majoritatea lor, lucrările Vioricăi Toporaș sunt realizate în plein air. Bănuiesc că pictorița se simte mai în elementul ei într-un mediu natural, în care poate fi spontană și sentimentală, febrilă și relaxată... Și în care se lasă învăluită de oarecare nostalgie.



**Menuț Maximilian**

Poezia îmbrăcată în pardesiu

Ajuns la al treilea volum, poetul Valeriu Marius Ciungan aduce, în cadrul Colecției „Scriitori medieșeni”, volumul „Oameni în pardesie”. Apărută în condiții grafice deosebite la Editura Bioflux Cluj-Napoca, cartea este un adevărat elogi adus frumuseții umane, alfabetul poeziei dansând pe sârma vieții întru așteptarea nemuririi. Volumul cuprinde și câteva poezii din primele două cărți, „Poveste de toamnă” și „Haina de molton”, astfel încât capătă un caracter de antologie. După cum observă în Prefață prof. univ. dr. Gheorghe Manolache, tânărul autor reconstruiește ironic-parodic arsenalul poetic patronat de bunicul său, fost avangardist, Ben Corlaci, cel pe care bistrițenii l-au omagiat de curând într-un număr al „Mișcării Literare”. „Oameni în pardesie” se dorește a fi o carte a descoperirii sensurilor vieții, în care, prin ochii iubitei descoperim faptele citadine: „treceau oameni în pardesie bej/ iar eu mă uitam în ochii tăi/ Doamne, cât ești de fru-

moasă”. Fiecare detaliu care-l înconjoară pe poet devine esență de poezie. V-ați imaginat vreodată că-i poți dedica versuri măștii de chiuvetă? Ei bine, Valeriu Marius Ciungan descoperă și aici lucruri existențiale: „din poziția pe care o câștigasem, cu timpul, în bucătărie/ ni se deschidea o superbă panoramă spre chiuvetă”. Ajungem în bucătăria de vară, unde sentimentele lirice se aprofundează: „ea se lasă atinsă de muritori/ doar cu versuri/ și cu alte metafore/ demersuri”. O poezie care sparge barierele canoanelor, iar scrisul devine zi și noapte sau oră de oră un refugiu întru descoperirea Edenului.

În acest colț de lume își au cuibul și gândurile poetului, care surprinde iubita în ipostaze variate, inclusiv întoarcerea de la piață poate fi considerată un act erotic: „în mână dreaptă aveai/ gândind la cartea de căpătâi – și de bucate – plasa de spanac/.../ în mână stângă aveai/ mires(m)e emotive întâi culese/ de fetească”. Micuța domnișoară îl transformă pe îndrăgostit într-un adevărat „tonomat” de declarații de dragoste: „dă mâna, tu, micuță domnișoară/ ce treci prin viața mea de seară doar și într-o doară/.../ parfumul serii

doar un dar, doar și într-o doară/ se inserase-n viața unui pierde-vară”. Ca de obicei, la astfel de trăiri părtașă este și natura creionată de Valeriu Marius într-un pastel: „spune de iubești/ frumos/ frumoasa apă curgătoare/ frumoasa piatră ce-o rostogolești”. În această ecuație a iubirii nu putea lipsi rigurozitatea aritmeticii: „bunăoară o iubire/ cu o iubire/ să dea același rezultat/ ca unu ori unu/ prin înmulțire”. Alfabetul dansează: „este a/ prima vocală/ ce-n clopotul albastru al dimineții/ îmi reverbera”. Ritmul muzical al versurilor surprinde la fel ca și colindele poetului ce se petrec sub cearșaful alb: „când ruginitul scârțâit de arcuri repeta în putreda saltea/ de sub cearșaful alb, imaculat, colinda sa/ de sub cearșaful alb și nins cu fulgii albi de nea”. Când sentimentele se precipită, timpul este închis în clepsidra de sare, iar razele soarelui sunt luate în mână spre a mângâia sufletul iubitei care, romantică, trece „printre borcanele de castraveți”. De altfel, roadele pământului sunt un adevărat punct de pornire al dragostei: „mâncase-i ceapă cu o poftă reticentă/ aluzii vagi îți inundau privirea nudă/ arome dulci lăsai în

urmă cu noblețe/ mușcând sublim din ceapa albă, crudă”. Câți dintre noi ne-am fi imaginat că dragostea poate fi privită din atâtea unghiuri, „mergând spre Steaua Nordului”, dar și adumecând „un val de oțet”. „Să nu cazi în semnificația viselor” ne îndeamnă poetul, însă el este primul care este prins în mrejele unui vis tulburător: „ai apărut pentru o secundă/ în straie de seară, cumplit de albe”. Jocul culorilor este precum a fulgilor de nea „fantastic/ în traiectorii ciudate”. Avem de-a face cu o poezie în care lumina descoperă gânduri-rânduri construite în prag de toamnă în casa sufletului: „îmi lași tu, doamnă,/ povestea de toamnă/ toamnă, dulce doamnă/ doamnă, dulce toamnă”. Cu o copertă sugestivă, care inserează o pictură a bistrițencei Virginia Brănescu, volumul „Zăpezile ard ca un colind”, semnat de Elis Răpeanu, este un gând prelung al frumuseții acestui anotimp. Versurile surprind prin construcția în două registre simbolice care sugerează sufletul atins de puterea naturii astfel încât atelierul de creație este inundat de starea creatoare de har. Prin această carte, Elis Răpeanu nu face altceva decât să redescopere tainele anotimpului alb în versuri, știut fiind faptul că magia poeziei nu va dispărea niciodată. Atunci

**Continuare în
pagina 21**

Mircea Cărtărescu

Dacă trăiești numai în România, e posibil să nu-ți dai seama că e ceva în neregulă cu lumea din jur. Ai culoarea mediului și te miști odată cu el. Ești una cu toți ceilalți. Dar dacă te întorci, după o vreme îndelungată, în țară e cu neputință să nu fii izbit de cât de anormală e umanitatea de aici. De cât de chinuți sunt oamenii și de cât de răi devin din cauza asta. Nu se poate să nu fii uilit de faptul că, de pildă, una dintre cele mai răspândite strategii de supraviețuire e mitocănia agresivă.

În orice țară civilizată oamenii încearcă să-și menajeze nervii cât se poate de mult. Sunt prevenitori unii față de alții în forme duse aproape până la caricatură. Și-au dezvoltat zâmbete sociale și ritualuri de contact care să elimine, practic, posibilitatea oricăror conflicte. Când cineva te contrazice, îi zâmbești și spui: „We agree to disagree” („am căzut de acord că nu suntem de acord”). Când cineva te calcă pe picior, te grăbești să-ți ceri tu scuze. O ipocrizie blândă și surăzătoare te întam-pină peste tot, ca un balsam care alină toate rănilor și satisface toate susceptibilitățile. Această ipocrizie poartă numele de politețe și e esențială pentru fluidizarea substanței sociale.

Românul nu este așa pentru că nu poate fi, obiectiv, așa. Pentru că la noi, dacă ești bun, ești

Sentimentul românesc a l i s t e r i e i

călcat în picioare. Să ne imaginăm o tânără care devine vânzătoare. Își iubeste meseria și își propune să fie cât mai drăguță și mai serviabilă cu clienții.

Zâmbetul profesional, acel zâmbet care vinde marfa, i se va șterge însă curând de pe față după ce vreo cincisăse inși îi vor trânti câte-o bătărie sau vor începe să urle la ea ca nebunii, chiar din prima zi de lucru. Sunt toate șansele ca după o lună de zile zâmbetul să-i dispară complet, iar după un an să avem vânzătoare noastră standard, acră și scârbită, care te repede de nu te vezi.

Bătăriile de care-am vorbit nu sunt nici ei bătării din naștere. Și ei sunt bieți oameni la care s-a urlat și care-au fost umiliți de când se știu. Au devenit scârboși pentru că au simțit pe pielea lor că nu tine să fii drăguț cu ceilalți. Pentru că, la toate ghișeele, au rezolvat numai urlând. Pentru că doar fiind mitocani au avansat social, călcând peste cei blânzi.

În armată, soldații sunt extrem de chinuți „în perioadă” de sergenții lor. Când ajung ei înșiși sergenți, îi chinuiesc pe noii recruți și mai abitir.

Și tot așa, în toate straturile sociale și la toate nivelurile, românii sunt proprii călăi și propriile victime într-o soci-

etate profund alienată psihic, o societate isterică.

Cred că asta ne distinge, ca romani, în lume, la ora actuală: tensiunea continuă la nivelul vieții cotidiene. Starea continuă de explozie, care ne provoacă ulcere și atacuri cerebrale. Conflictul generalizat al fiecăruia cu fiecare. Nu vreau să spun prin asta că suntem fundamental răi. Firește, ne-au împins spre asta sărăcia și lipsa de orizont, carențele de educație, perplexitatea maselor țărănești dezrădăcinate și aduse în ghetourile marilor orase.

Pot fi și alte explicații obiective.

Dar e încă ceva, mai subtil, mai întunecat în tot acest chimism social. Înrați de lumea în mijlocul căreia trăim, cu tim-

pul începe să ne placă să fim răi.

Sadismul nostru răbufnește atunci în insultă și în obscenitate. Începem să ne mândrim cu grobianismul nostru și, exhibiționiști ai moralei, ne dezbrăcăm voluptuos de caracter în aplauzele excitate ale publicului. Curând, devenim la fel de cinici, la fel de incapabili de a distinge binele de rău ca târfele și noii îmbogățiți.

Ascensiunea (sau doar supraviețuirea) noastră socială e marele premiu câștigat cu prețul mitocăniei.

Iar cercul acestei nevroze naționale nu ar putea fi spart decât printr-o lungă terapie care, ca orice demers psihanalitic, ar fi lungă, scumpă și cu un rezultat incert. Nu cred că ne-o putem permite deocamdată.

**Propus de
Manuela-Elena
Dragoș**

Poeme de Marilena Vișinescu

Resemnare

Mi-am dezlegat
în tors cuvântul,
ca pe o armă
l-am îngropat,
au încolțit răni,
păsări mari apasă...
îl gust acum
din mâna ta.

Înserare

Camera plutește,
i-a înmugurit buricul
ca eu să-mi aflu devreme



locul în lume.
Îmi așez privirea în lampă
și răsfoiesc pomii,
mă strânge rama
să cad - nu cad -
nu sunt lumină.

Șantier existențial

Gura e o incizie în suflet,
mâna varsă inima
peste cuvintele fără albie,
tocul sfărâmă, coase...
și aruncă strada în ureche.

Poezia îmbrăcată...

Continuare din pagina 19

când este învăluită în luminile curcubeului, poeta are propriul ritual: „Doar glasul dinăuntru mi-l ascult/ Aud cum sună în templu vânătoarea”. Poezii de dragoste și de dor dedicate celor dragi, dar și marilor personalități ale țării. Atunci când pe cărare vieții pătrunde orizontul toamnei „Slăbește din încheieturi secunda/ Privește bolta cerului, mirată/ Cum marea timpului răstoarnă unda”. Un timp care surprinde prin ancorarea între veacuri a miturilor străbune oglindite prin fiecare cuvânt al poetei: „Azi ninge-n crângul dintr-un gând blajin/ O șoaptă de zăpadă-i pune salbă/ Cu duminici muiate-n alb de crin/ Copacii ard în vâlvătaie albă”.

Fiecare metaforă este bine integrată în poezie, astfel încât, cu sensibilitate și delicatețe poeta reușește să ne poarte pe drumul nemuririi, unde „Îmi por tăcută umbra spre izvoare/ Vârtej de curcubeie în ceas târziu/ Învăluie coline dulci și altare”. Prin poezie esențele cuvintelor capătă altă formă, norii strânși deasupra sufletului risipindu-se: „Petalele norilor scurg spre câmpii”. Atunci când

troienele zăpezilor „Se prind în joc la nunți de crizanteme”, iubirile capătă alt sens. Avem de-a face cu o poezie a vremurilor, în care fiecare parte are un rol important precum într-o casă a versurilor în care sufletul pune stăpânire. Atunci când „Sosește și iarna la capătul aleii” viața se transformă în nemurire: „Ascultă-ți clipa cum foșnește/ Și zorii cum se-nnouează/ În suflet dorul cum șoptește/ O rugăciune de amiază”. Poezia este născută în leagănul părinților, acolo unde dorurile prind putere: „Părinții m-au născut din lut/ pe care au pus în zori sărut/M-au înfășat, mi-au dat veșmânt/ Și peste lut au pus cuvânt”. Când speranțele aleargă renăscute, sufletele pe acordurile clopotelor de aramă se destăinuie zilei de mâine ca într-o doină a eternității: „Ascultă dacii din Columna/ Cum sună veacul în țara lor/ Se adună doinele pe strună/ Cu foaie verde și cu dor”.

Zăpada, motivul principal al volumului, este ca o cruce dusă de poet, ca un har pe care divinitatea i l-a dat, ca un cântec prelung al sfințeniei cuvântului.

„Ce mai faci?”

poem de
Liviu Jianu



Ce sa fac? Cu aripi, cioturi, si cu trup rodindu-mi spinii,
Cat as mai zbură spre -nalturi si m-as inchina luminii,
Cat as colinda Ampoiul, Eggheroiul, si Tiocanul,
Dar ce grei sunt anii care ma-ncovoie, cu toptanul –

Ce sa fac? Tot Rai, tot Raiul, tot i-adun firimitura,
Nu stiu cat ii dau in gura, iau din el fara masura,
Tot dator, la toti bancherii, si dator lui Dumnezeu,
Cine oare sa mai stie cat fac ei, din el, cat, eu?

Ce sa fac? Tot mai pun pasul, inainte, ca-napoi
Vin parintii sa imi spuna: “nu te-ntoarce, venim noi!”,
Tot mai greu si pasul asta il conving sa se tarasca –
De nu are zbor de vultur, sare-n versuri, ca o broasca –

Ce sa fac? Intru-n Biserici, poate, poate, poate, poate,
Va compune-ntreaga Lume din Hristos, pe saturate,
Poate Rai fara-ntristare si durere, cu verdeata,
Va gusta, nu dupa moarte, ci macar putin, din viata –

Ce sa fac? Nimic, aproape, sau nimic, tot mai departe,
Tot nimicul vietii mele, in nimicul dintr-o carte –
Tot ce-as vrea sa fac pe lume, e demult de tot, inert –
N-as mai vrea, si-atat vreau, iarasi, sa ma nasc mai intelept –

Ce sa fac? De-as stii, anume, ce sa fac, cu mici mijloace,
Sa impart speranta, bine, fericire, tihna, pace –
Din cutia rezonantei, unui trup dezacordat,
Sa mai scot de la orchestra, inca-un cantec minunat –

Ce mai fac? E poate clipa sa te-ntreb, si eu : Si tu?
Ce mai faci, cand nu se poate ce-am putea sa facem, nu?
“Si-am putea, si nu se poate”, ce sa facem, noi, aici,
Unde sunt eroi, Nebunii, si arhanghelii, furnici?

Ce sa fac? Tot Rai, tot Raiul, tot i-adun firimitura,
Nu stiu cat ii dau, doar lacom, iau din el fara masura,
Tot dator, la toti bancherii, si dator lui Dumnezeu,
Cine oare sa mai stie cat fac ei, din el, cat, eu?

In Memoriam

Rosa Del Conte



ROSA DEL CONTE
10 APRILIE 1907 - 4 AUGUST 2011

Adrian Niculescu

S-a stins un monument istoric. La spectaculoasa vîrstă de 104 ani împliniți, a încetat din viață, la Roma – în apartamentul său din via dei Liburni, 14, aflat chiar în fața primei Universități a Cetății Eterne, numită La Sapienza, la care ani îndelungați a predat –, marea doamnă a românisticii italiene, Rosa Del Conte. Un e-mail circular, trimis în dimineața zilei de miercuri, 4 august, de către prietenul Bruno Mazzoni – profesor de limbă și literatură română și decan al Facultății de Limbi Străine a Universității din Pisa, președintele Asociației Româniștilor Italiani – ne anunța tristul eveniment: „Cu profundă durere trebuie să vă comunic că ieri seară, în jurul orelor 22.00, s-a stins în mod senin, în casa sa romană, din via dei Liburni, Rosetta (cum i se spunea, n.m.) Del Conte, decanul româniștilor italieni, fostă titulară a celei dintîi catedre de limba și literatură română create în Italia, pe lângă Universitatea din Roma – La Sapienza. Funeraliile sînt

prevăzute pentru (mîine) vineri, 5 august, n.m.ț, dar corpul neînsuflit va fi transferat, ulterior, la Milano, pentru a fi îngropat în cavoul familiei“. De ani de zile a îngrijit-o, cu devotament, pînă în ultima zi, dna Manzone, fiica ultimului director, pînă în 1948, al Institutului Italian de Cultură din București (de pe Calea Victoriei, colț cu General Manu, actualul Institut de Istorie a Artei) – închis vreme de peste 20 de ani, din ordinele Anei Pauker – și sora cunoscutului ziarist parlamentar RAI-TV, Adalberto Manzone.

Tânăra filoloagă Rosa Del Conte fusese trimisă, în 1942, lector de limba italiană la Universitatea din București, cam tot atunci cînd, „la schimb“, sosea în Universitatea din Padova (pandanta Universității din București, grație marelui Ramiro Ortiz, fondatorul, în 1909, al Catedrei de italiană de la noi, reîntors în Italia, la Padova), tot ca lector, regretata italianistă Nina Façon, eleva preferată a lui Ortiz – expulzată însă din Italia, la scurt timp, în 1939, întrucît începușă să se aplice sceleratele legi rasiale adoptate de Mussolini în 1938, la presiunea expresă a lui Hitler...

În 1945, Rosa Del

Conte se va transfera la Universitatea din Cluj, din Ardealul proaspăt redobîndit. Aici, va lega o trainică prietenie cu deja persecutatul Lucian Blaga. În 1948, odată cu funesta reformă comunistă a învățămîntului și cu înghețarea abruptă a relațiilor cu Occidentul, este expulzată și ea din România. Prin forța lucrurilor, Rosa Del Conte va deveni o anticomunistă activă, o apropiată a Exilului românesc. Profesoara italiancă, revenită silit în țara sa, inițial la Universitatea Catolică din Milano, apoi la Sapienza de la Roma, pentru a preda româna, va fi legătura lui Blaga cu Lumea Liberă și va fi și executorul testamentar al acestuia, titlu cu care se mîndrea... Ea va fi autoarea acum uitatei propuneri de acordare a Premiului Nobel pentru Literatură lui Blaga – o idee genială, ce a făcut să tremure autoritățile comuniste din România, aflate în plină continuitate stalinistă, în 1956... Ce-ar fi însemnat, pentru rezistența antiregim din țară, din închisorile doldora și din munți, pentru prestigiul României, în general, un Premiu Nobel acordat unui proscris precum Blaga, înainte de Pasternak (1958) sau de Soljenițin (1970), nu este greu de intuit!



Deși a mai revenit, sporadic, în România comunistă, începînd cu 1957 (cînd era urmărită pas cu pas – dovada se găsește pînă și-n dosarul CNSAS al tatălui meu, Alexandru Niculescu, ce i-a fost emul și o cunoscută cu ocazia Congresului de romanistică de la Florența, din 1956...), ea a refuzat orice mărire de la statul totalitar. De-abia în 1994, după Revoluția eliberatoare, a acceptat să fie aleasă membră de onoare a Academiei Române, iar în 2001 președintele Iliescu i-a conferit ordinul „Steaua României“ în grad înalt.

În calitatea sa de cel mai important eminescolog de la Perpessicius încoace (în manualul meu de română de clasa a XII-a, din 1979, exista, spre final, un capitol intitulat „Limba și literatura română în lume“; acesta era ilustrat de copertele a două cărți: un volum a doi lingviști danezi, pentru limbă, și, pentru literatură, volumul Eminescu o dell'Assoluto, opus magnum al Rosei Del Conte, Modena, 1962!...), a fost suflul și oaspetele

► central al adevăratului Centenar Eminescu, cel organizat la Paris, la Maison de la Chimie, la 15 și 16 iunie 1989, de către Exilul Românesc (inițiator: „Aurelio” Răuță – prietenul lui Al. Rosetti, maestrul părinților mei –, care a finanțat și statuia poetului național, ridicată tot atunci de sculptorul Anghel, lângă Biserica Românească din rue Jean de Beauvais). Cu aceea ocazie, doamna Del Conte a îndrăznit, în fine, cu o vădită timiditate, să-și prezinte și traducerile sale din poezia lui Eminescu la care, cu religiozitate, a cizelat timp de peste treizeci de ani – asta în condițiile în care, în Bucureștiul aflat încă în „vremea ciumei”, comemorarea s-a făcut, e drept, la Ateneu, dar de către un mărunț activist de partid, înarmat cu ridicole citate din... Ceaușescu.

De Rosa Del Conte mă leagă numeroase amintiri. Am avut șansa, prin părinții mei, să o cunosc, de copil. Venea la noi acasă, în Militari, pe str. Apusului, uneori însoțită de iubitul său frate, dispărut prin 1970, îi revedeam la Roma, când tatăl meu, în anii '60, era profesor la Padova (fascinat, ca orice copil, de mașini, mi-a rămas întipărit precis în minte pînă azi că aveau, împreună, un Fiat 125, cu care ne plimbau!...). Mult mai tîrziu, în 1984, când deja luasem calea exilului, cu dînsa am mers la Ministerul italian al Învățămîntului,

din „Transtevere”, să depunem actele prin care tatăl meu avea să cîștige concursul de profesor la Universitatea din Udine. Despre o mizerie pe care i-o făcuse ambasada RSR-istă la Roma aveam să vorbesc în prima mea colaborare pentru Radio Europa Liberă (decembrie, 1984). În același an, fiind bursier al Institutului de istorie „B. Croce” din Napoli, mi-a făcut marea cinste de a mă lua colaborator – remunerat și cu numele meu – în redactarea titlurilor istorice și literare românești pentru suplimentul II, de actualizare, al Marii Enciclopedii De Agostini (apărut la Novara, în 1985). M-a ajutat și m-a încurajat și am avut, astfel, prilejul de a-i cunoaște, în mod direct, marea exigență profesională, acuratețea și acribia ei proverbiale. Ulterior, din 1986, devenit docent cu contract la aceeași Universitatea Catholică din Milano la care lucrase ea în anii '50, am înregistrat, încă vii, ecourile activității sale, acolo, în slujba românisticii. După lingvistul suedez Alf Lombard (1902-1993), și el, din 1947, membru al Academiei Române, cu literata Rosa Del Conte dispărea ultimul mare stîlp al românisticii universale.

Rosa Del Conte nu a fost doar o extraordinară exegetă a literaturii române. Ea a fost chiar o autentică parte componentă, la propriu, a acesteia. Mai mult, dacă-mi este permis să descriu ceea ce am simțit eu

atunci cînd, într-o zi de decembrie a anului 1984, mi-a deschis sertarul de la biroul său, plin cu documente, scrisori, texte, acte, ea reprezintă, nemijlocit, și o pagină din Istoria României. Adică, exact un monument istoric... Requiescat in pace!

P.S. Cu prilejul unui colocviu ICR ținut la Milano, în iunie 2009, în întîmpinarea a 20 de ani de la Revoluție, am organizat, sub genericul „După 20 de ani”, o amplă masă rotundă intitulată „Întîlnire cu prietenii din timpurile vitrege”, la care i-am invitat pe toți cei ce ne-au fost aproape (ziariști, universitari, personalități publice, oameni politici), înainte de Decembrie 1989. În acest cadru, am avut bucuria de a-i putea aduce un omagiu public distinct, trecut, cu relief, în programul oficial al manifestării, doamnei Rosa Del Conte, ce împlinise deja 102 ani. Au vorbit profesorii Marco Cugno (Universitatea din Torino) și Bruno Mazzoni (Universitatea din Pisa) – cei care, într-un fel, au preluat ștafeta traducerilor și a studiilor de românistică de la Rosa Del Conte –, istoricul Cesare

Alzati (Universitatea Catholică din Milano), Sorin Vasilescu (Universitatea de Arhitectură, București), Roberto Scagno (Universitatea din Padova) și subsemnatul. Au fost două astfel de omagii. Celălalt a fost dedicat marelui scriitor Claudio Magris ce, în volumul său Danubio (1986) – prezentat, la vremea aceea, de Virgil Ierunca și de mine, de-a lungul a mai multe emisiuni „Povestea Vorbei”, de la Radio Europa Liberă – a denunțat demolările ceaușiste.

P.P.S. Propun, pe această cale, Accademiei di Romania din Roma să dea numele Rosei Del Conte unei săli, sau încăperi, din vasta sa incintă. Prin 1949-50, doamna Del Conte strîngea, plătind, de la precupeții din Campo dei Fiori, piața mare a centrului Romei (unde a fost ars Giordano Bruno - v. statuia de Ettore Ferrari!), hîrtie de împachetat (marfărară, în sărăcia de după război...) provenită din cărțile Accademiei, aruncate de autoritățile comuniste, ce o închiseseră (avea să fie transformată în depozit timp de peste 20 de ani...) și-i vandalizaseră biblioteca... Ar fi un bine-meritat omagiu!

din maxime și cugetări

- Pentru ca dragostea să dureze, este nevoie și de rațiune, nu doar de sentiment.
- Ne naștem ignoranți și murim nedumeriți.
- Primul mare mister al lumii este Dumnezeu. Al doilea, Femeia...
- Un om deștept, dacă greșește, are toate șansele de a-și îndrepta singur greșeala, prostul, niciodată.

IIV

Lecturi interminabile

Laicele

de Rada Petre



Maria Niculescu

Cu deosebită plăcere am asistat la interesanta lansare a volumului de catrene intitulat LAICELE.

Ferventă și asiduă participantă la ședințele Cenaclului Amurg Sentimental condus de domnul Director Ion Machidon, colaboratoare fidelă, prezentă mai mereu în paginile revistei cu același nume, prozatoarea și poeta Rada Petre mi-a oferit, adeseori, darnu numai mie ci și celorlalți colegi, prieteni în cuvânt, clipe de adevărată încântare oferite la lecturarea operelor sale.

Doamna Rada Petre posedă, printre alte multe calități, două, ce mi s-au părut mie că ar necesita să ne aplecăm asupra-le cu o mai mare insistență pentru adevăratul și marele motiv că îi împlină personalitatea. Prima dintre acestea, modestia, ne lasă să-I dezvăluim sufletul cuminte, candid, calitate de pe urma căreia a avut de suferit pe parcursul existenței sale și pentru care “aproape că uitase să mai spere” în împlinirea unui vis – germen în

grădina sufletului, anume acela de a putea publica un volum scris cu atâta dragoste (astfel cum o gospodină frământă un aluat pentru pâine și îl lasă la dospit dar peste care căldura binevoitoare a soarelui nu se lasă datorită norilor ce-i stau în cale) dar fără speranță că o inimă binevoitoare i-ar însori urmarea pentru că nu dăduse încă de o astfel de inimă, totuși, având speranță, dând dovadă de răbdare, căutând neîncetat, a găsit o astfel de inimă în chiar persoana domnului Ion Machidon, dumnealui ajutându-o, îndrumându-o, redactând primul volum intitulat “Cazul M”. Cea de a doua calitate în care sunt îngemănate frumusețea, puritatea, înțelepciunea, este aceea de a fi divers prolifică iar faptul că este o luptătoare (nu se predă în fața indiferenței, poate chiar a invidiei!?, a făcut din dumneai o învingătoare și nu oricare ci una care a învins prin luptă frumoasă, dreaptă, nu a ucis sufletele urâte, poate doar le-a făcut să apună spre a răsări cu o tentă mai blândă, mai înțelegătoare și mai frățască vis-à-vis de timida luminiță ce se îngemănase cu un licurici, luminiță ce nu cuteza să

apară decât în tăcerea nopții și, care, acum, a luat amploare confundându-se cu Lumina, da, pentru că scrierile doamnei Rada Petre luminează în suflete. Este o persoană receptivă la sfaturi, fapt ce a ajutat-o în cizelarea creațiilor sale.

După cum am mai spus, este divers prolifică, scrie de la fabule (tematica lor satirizând moravurile lumii în care avem ghinionul să ne ducem existența: răutatea, lenevia, hoția, înfumurarea, șiretenia, o lume lipsită de educație, bun simț), la maxime și cugetări (unde filozofează asupra vieții cu trimiteri directe sau indirecte la oglinda ce reflectă atitudini, gânduri pure sau pătate), de la cuvinte încrucișate și îndrumări gastronomice la proza scurtă, scenete în care predomină înțelepciunea omului de la sat, bunul simț, dar mai ales umorul, acel umor de care avem atâta nevoie, de la poeziile parfumate cu sentimente, împodobite cu metafore la romane, având subiecte de o sensibilitate profundă, romane cu tentă psihologică, având în conținutul lor acțiuni de un dramatism. Uneori, înfiorător pe care, odată ce ai început

lecturarea lor, nu le mai lași din mână (“Cazul M”, “Călina”).

Iată, însă, acest volum intitulat “LAICELE”, unde regăsim umorul ușor ironic la adresa clor suspuși care, în învălmășagul vieții de huzur, uită ades (voit?) de cei ce stau pe treptele de jos ale societății, ori poate nu uită dar își arogă dreptul de a se juca – joc de OAMENI MARI, cu sentimentele lor, frustrându-I de puțină fericire, mulțumire sufletească așteptată cu atâta nerăbdare după o săptămână de cros, mereu neîndestulați dar nu într-atât încât să renunțe la o oră de încântare a auzului, a spiritului, înfometați fiind de armoniile dumnezeiești ale cântului. Cum se joacă ei, oamenii mari? Promițând dar neținându-se de promisiuni:

„Opereta din Caracal /...Licită ultimul cal/...Speranța-i totuși pe un zid/Unde pe-un panou greoi/Al “Poporului Partid”/Va da saci cu euroi/”.

Autoarea aduce o îndreptățită critică indiferenței celor ce impart legile demnitarilor plini de sine, rezolvând problemele oamenilor sărmani în câteva momente cu vorbe ironice, insolente: “Doamna Jude..... sau deplânge soarta acelor sărăciți din lipsa de atenție sau pricepere a guvernanților dar care nu și-au pierdut umorul, umor ce i-a caracterizat întotdeauna:

“Lele nană..... ▶



Poem din volumul în curs de apariție „Constelația Lyrei”

„A promite”

*„Viteazul fiu al lui Iapetos
a cutezat să îl amăgească
pe Zeus și a furat într-o nua
găunoasă lumina strălucitoare
a neostenitului foc.”*

HESIOD - poet grec sec. VIII-VII î.Ch.

*„Omul este propriul său
Prometheus.”*

JULES MICHELET - istoric francez (1798-1874)

Gheorghe Palel

Am fost predestinat să mă nasc zeu,
Fiu al lui Iapetos și al Nympei Klymene,
Să creez făptura umană, s-o ocrotesc mereu,
S-o scap de întuneric și lene.

A promite și a apăra neîncetat
Înseamnă însuși numele meu – Prometheus
Și de aceea m-am și încumetat
Să amăgesc supravegherile lui Zeus.

Pe când eram tânăr și nemuritor
Împreună cu fratele meu Epymatheus
Din resturi de la alcătuirea animalelor
L-am creat pe om după chipul și asemănarea lui Zeus.

Și, firește, l-am vrut pe fiecare ridicat
Din starea arcadică a sărăciei
Pricepere și Înțelepciune de la Athena am furat
Și i-am dat harul gândirii și hărniciei.

Am oprit mânia trăsnetelor cerești
Ca să nu-i mai ucidă și să îi înspăimânte
Să nu-i mai treacă-n tărâmul lui Hades pe-acești
Nevinovați fii ai ignoranței ne-nfrânte.

Pentru binefaceri am fost ursit din clipa nașterii
De către Fecioarele Naturii Nymphele Nereyde
Să-i scot pe oameni din frig, din cotloanele necunoașterii
Ceea ce zeii nu se gândeau a decide.

De la Athena am furat Rațiunea
De la Hephaystos am avut norocul
Fără încuviințare de la zei
Să fur minunea
Minunilor: Focul.

De pe vatra fiului infirm al Herei
Am șterpelit puțin jar ascunzându-l
Într-o creangă putregăită
Pe când Zeus și-ai lui n-aveau habar
De fapta-mi neîngăduită .

Am încălcat legea că „focul aparține numai Olympului”
Și că nimeni „altcineva nu are dreptul să-l folosească”
Înfruntând primejdia riscului am furat focul
Și l-am dăruit spre folosință omenească.

► Nu-i uită nici pe polițiștii ignoranți și lipsiți de umanitate, dând dovadă de un comportament reprobabil, defăimează dascălii și școala unde se cerea să fie dar nu au fost formați spre a-și îndeplini misiunea în virtutea bunului simț, al dreptății și corectitudinii:

“Un polițist....

Parcă intuind la o totală decădere morală, intelectuală, spirituală a generației noastre, scriitoarea Rada Petre privește în viitor și realizează că, pînă și sfinții ar putea fi minimalizați sau excluși prin puterea banului (sau ajutați de diavol, pentru că se știe: banul este ochiul diavolului), acești

sfinți speră la o înălțare a lor, la cucerirea Paradisului dar nu prin fapte de bine, prin cinste, puritate sau credință:

“La poarta Raiului....

Se răsfrîng în LAICELE din acest volum accentuate forme de tristețe ascunse sub învelișul subțire al hazului de necaz pentru că, știm cu toții: românul, cu toate nedreptățile suferite, cu toată asuprirea la care au fost supuși, cu toateneajunsurile, încovoiați de durere și umilință, își înecau OF-ul în undele liniștitoare, mângăitoare ale doinelor, baladelor, cântecelor de haiducie, și le înecă și acum îngemănând cântecul lor cu dangătele de clopot care anunță și

cheamă la asfințit.

Subtilă, ironică, doamna Rada Petre își strigă nemulțumirea cerând, parcă, ajutor divinității dar și oamenilor de bine care au înrăurire asupra celor pierduți, cerându-le a îndemna la dreptate, cinste, îngăduință spre îndeplinirea dorințelor, atingerea -

cât de cât - a perfecțiunii într-un timp mult prea grăbit cu noi.

Pe lângă plinătatea de duh și tonic, s-ar cere, în creația doamnei Rada Petre, puțină melodicitate (nu mult, nu-s poeme de dragoste) sau ritm și putem spune că am întâlnit o scriitoare pe deplin completă.

Cărțile mele...

**Nicolae
Nicoară Horia**

Biblioteci particulare,
biblioteci fără nume,
biblioteci fără somn,
gânduri împachetate în saci,

tomberoane pline de frig...
Tot mai des
pe sub stele
îmi vine să strig-
cărțile mele, cărțile mele!
Dar,
durerea din suflet
e mută,
sufletul meu
de bibliotecar.
Parcă și din satele noastre
veșnicia se mută...



**Vavila Popovici
Carolina de Nord**

Citim într-un ziar din data de 19 oct. 2011: „România are 16.528 de locuitori cu averi de peste un milion de dolari, dintre care doi miliaritari, și se află pe locul 47 în lume după numărul persoanelor bogate, în timp ce averea medie a unui român, de 13.987 dolari, este pe locul 59 din 160 de țări, potrivit unui raport al Credit Suisse...” Urmează numărul miliardarilor din alte țări, ca Statele Unite, Japonia, Franța și Germania.

În data de 25 oct. 2011 alt ziar ne informează că fostul lider libian Muammar Gaddafi ar fi cel mai bogat om de pe planetă: „Averea lui Gaddafi se ridică la 200 de miliarde de dolari și constă în conturi bancare, investiții imobiliare și financiare în corporații din întreaga lume”.

Iată statistici privind lăcomia extinsă pe planetă asemenea unui virus. Și nimeni nu s-a gândit să fabrice din timp un antidot. Trăim printre oameni bolnavi

Lăcomia fără de sfială

„Lăcomia și desfrânarea, pentru a fi satisfăcute, au nevoie de bani, de unde al treilea păcat capital: avariția, pofta de bani.”

de Lăcomie, oameni care vor mai mult decât au nevoie, decât merită și care fac orice, călcând în picioare, de cele mai multe ori, principii morale, propria demnitate, lovind în interesele celor mulți și chiar a celor neajutorați.

„Lăcomia ucide mai mulți oameni decât sabia”, spunea cineva pe bună dreptate. Dintotdeauna a existat acest instinct animalic de a înșfăca în mod pofcios sau viclean de la alții, și de fiecare dată s-a dovedit a fi o „Glorie deșartă!” Lăcomia - întrecere a măsurii -, numită și fărădelege sau nelegiuire, a luat diferite forme de-a lungul timpului, din ce în ce mai rafinate. În țara noastră am stat 50 de ani „striviți de lenea și ciubucăria comunistă” și de oameni care au făcut averi pe șest în acea perioadă, iar imediat după 1989 i-am văzut pe aceștia devenind persoane publice, oameni cu funcții în stat - pe ei și odraslele lor - sau patroni ai unor mari firme. Între timp s-au dezmembrat platforme industriale și s-a furat tot ce mai era de folosință, s-au devalizat

bănci, s-au acordat împrumuturi enorme în mod discreționar, s-au făcut contracte dubioase, licitații măsluite, bugete împărțite și ele discreționar etc. Lăcomia ca o fiară și-a arătat colții...

Virusul este extins în toată lumea. Omul văzându-se liber, nesupravegheat, ba uneori ajutat de organele care nu-și fac datoria, a devenit profitor, lacom. Chiar dacă a apărut și o clasă de oameni de afaceri în toată puterea dreaptă a cuvântului, există la unii pornirea de a da lovituri pentru a se îmbogăți și mai mult, peste noapte. Și bogăția mare (materială) dobândită în timp scurt înseamnă lăcomie, chiar furt. Pentru a ne aminti de lăcomia trupească, să ne imaginăm cum arată un om care înfulecă fără rușine bucatele de pe masă, în timp ce alții nu dovedesc a-l înfrâna și la urmă, acestora - nerămânându-le mai nimic... Să ne întrebăm de ce un părinte întotdeauna îi lasă bucatele cele mai bune copilului său? - Din spirit de sacrificiu, din dragoste! De ce soțul și soția își împart bucatele în așa

fel să se sature și unul și altul? - Din dragoste, din moderație! De ce invităm prietenii la masă și îi servim cu tot ce avem mai bun? - Din omenie, din dragoste! Unde ne sunt aceste sentimente?

Furturi s-au făcut la nivel înalt, cu mare abilitate și protecție sau chiar eludare de legi, spre deosebire de furturile mici, ciubucuri, adică câștigurile fără muncă, existente și ele. Sunt oameni care vor să aibă mult, din ce în ce mai mult, neținând cont de cei de lângă ei, negândind la golul pe care îl lasă acestora prin lăcomia lor. Avuția unui popor, chiar a planetei, este un întreg bine definit, de care trebuie să beneficieze toți oamenii, dar în vremurile noastre este cercul din care se fură imense segmente... Ce mai rămâne de împărțit? Lăcomia a azvârlit în desuetudine ideea de cinste și demnitate, și i-a împins pe oameni spre păcat. Ce să mai înțeleagă copiii, tinerii despre patriotism, despre mândrie, dreptate, cinste, demnitate, conștiință, omenie? Păduri cu prea multe uscături! Iar arbori verzi, cu trunchiuri falnice sunt umbrite de uscăturile din jurul lor...

Filozofi ai timpurilor de demult (presocraticii) s-au ocupat de aceste probleme ale omenirii. Parmenide spunea: „Dacă nu dorești multe, și puținul îți va părea mult, căci o dorință modestă face ca sărăcia să fie tot atât de puternică ca și bogăția”, iar So-

crate: „Nu a trăi este de mare preț, ci a trăi cinstit”. „Atenieni, striga acesta, nu este atât de greu să scapi de moarte, cât este să fugi de păcat, căci acesta aleargă mai iute ca moartea!”. Mai vorbea despre virtutea - parte a sufletului nostru - și care nu poate fi decât chibzuința. Mai târziu, Aristotel vorbea despre cumpătare, spunând că ea „este o excelentă dispoziție morală și o excelentă dispoziție morală nu poate privi decât ceva ce este excelent. Însă excelentul este media între exces și lipsă. Amândouă extremele ne fac tot atât de condamabili și păcătuiți printr-unul și prin altul...” Vreau să amintesc și de Epicureism, curent filozofic preferat și răspândit în societatea romană târzie, doctrina morală a lui Epicur (n. 341 î. H.) și a discipolilor săi, constituită din logică, fizică și morală, bazată pe teoria etică a fericirii raționale a individului. Această doctrină învăța să nu le fie oamenilor teamă nici de zei, nici de moarte (asemeni materialismului) și să caute plăcerile simple și naturale ale vieții conform hedonismului - cult al plăcerii. O logică senzualistă, simplistă, căutarea exclusivă și excesivă a plăcerii. Fericirea rațională consta într-o liniște calmă, plăcerea fiind centrul fericirii, spiritul lipsit de orice agitație și corpul lipsit de durere. Trebuia obținută o independență totală față de lume, eliminate amintirile trecutului,

atunci când ele sunt dureroase, acestea fiind condiții negative ale fericirii, adoptată o viață frugală, eliminate și „reprezentările iluzorii pe care și le fac oamenii”. Nu era luat în seamă, pe atunci, caracterul egoist al acestei doctrine. Doctrina stoică ivită mai târziu (în jurul anului 300 î. H.) ca o reacție împotriva epicurismului și având învățătura morală derivată din legile naturii, acceptând durerea și nefericirea, împăcând binele cu răul, viața cu moartea și recomandând iubirea față de oricare alte ființe, a putut fi considerată de creștinism ca o doctrină precursoră. Astfel mila, datoria față de alții, ajutorul treceau, în stoicismul roman de mai târziu, pe primul plan al reflexiei și acțiunii morale, iar doctrina epicureică cu atacul ei contra zeilor și cu egoismul unei satisfacții strict individuale, a fost condamnată de creștinism.

Filozoful, moralistul Seneca, cea mai seducătoare personalitate literară și politică a secolului de după Hristos, a influențat puternic scriitorii creștini ai sec. 16 și 17; înțelepciunea sa consta în a învăța omul să-și cultive voința pentru a-și găsi fericirea în virtute, și nu în hazardul bogăției materiale. Într-o scrisoare sublinia: „Ține minte, de când ne-am născut mergem spre moarte. Acestea și alte gânduri de acest fel să frământăm în suflet, dacă vrem să așteptăm în liniște acel ultim ceas al

vieții a cărui groază neliștește pe toate celelalte”. Lui i-a urmat Epictet (n. 50 d. H.) care propovăduia prețuirea esențialului interior, nu înșelătoarea aparență; stăpânirea de sine ce duce la adevărata forță și fericire, nu cedarea în fața poftelor; conducerea vieții potrivit rațiunii, nu atitudinea ambiguă dictată de instinct. Într-un manual al său scrie: „De vei confunda sfera libertății cu a necesității, sau sfera suveranității tale cu a fatalității universale, să știi că mergi de-a dreptul în ciocniri, amărăciuni și nenorociri inevitabile și, deci, la conflicte și cu omenirea și cu Dumnezeu”. Și tot el mai spunea: „La orice ademenire exterioară răspunde cu o virtute interioară”; considera, de asemenea, că viața trebuie orientată spre un ideal, fericirea fiind darul voinței noastre.

Biblia - cuvânt revelat al lui Dumnezeu - menționează că lăcomia este un păcat de moarte, fiindcă se opune în mod direct virtuții înfrânării sau cumpătării. Am citit o frumoasă predică în care se arată că lăcomia este izvorul tuturor răutăților, din cauza căreia piere dragostea frățască dintre oameni, pământul se umple de hoți și uci-gași, mările de pirăți, societatea de calomniatori și trădători, familiile se dezbină. Ni se amintește că Isus Hristos nu a osândit câștigarea de bunuri materiale, ci a avut în vedere lipsa de deschidere a sufletului bogatului față de nevoile și

necazurile celor din jur, păcatul egoismului, păcatul lăcomiei și „nebulnia de a crede că omul poate aduna pentru mulți ani, uitând cât e de scurtă și de nesigură este viața omenească. Viața pământească își are trebuințele ei firești - hrană, îmbrăcăminte, casă etc. -, fără de care ea nu poate exista. E firesc, e o datorie să le cauți, să muncești și să le aduni, dar a lega toată viața numai de acestea, a nu te gândi la sufletul și la trebuințele lui, a nu te gândi la momentul despărțirii de ele, iată cu adevărat nebunia vieții.”

De ce bogatul din Evanghelie este numit nebun? Nu pentru că avea avere, ci pentru că o idolatriza și i se închina ei și nu se gândea a dăruia, a ajuta. Lăcomia fără de sfială poate orbi omul și poate provoca mult rău și durere celor mulți din jurul său, dar mai poate provoca și cumplită război...

Închei aceste rânduri cu câteva versuri dintr-o poezie a poetului român Alexandru Vlahuță (n. 1857): „...Stoarceți, stoarceți măduva din țară! / Nu vă pese! Striviți totul! / Cugetați că poate mâini / O să pierdeți cârma țării / Și-or să vină alți stăpâni. / Deci, pârjol și jaf! / Opinca, hoitul să rămână os / Ca să nu mai aibă alții, după voi, nimic de ros. [...] Asta-i lecția pe care o lăsați posterității! / Ah, cumplit v-ați râs de lege și de cumpăna dreptății, / Și de oameni, și de țară, și de tot ce-i sfânt pe lume!”



**Mariana
Brăescu Silvestri**

Pentru un nume cu autoritatea și notorietatea lui Artur Silvestri în critica literară românească înainte de 1989

A fost un proiect, a rămas doar un vis!

tor pentru oricine că această tinerețe nu l-a făcut să se grăbească și să adune, cu deplină justificare, ca alți confrăți, câteva sute de pagini măcar, cu care să închege două-trei volume care, așa cum știu cunosătorii, făceau posibilă calitatea de membru al Uniunii Scriitorilor, calitate deosebit de presti-

nici dar și alte mii de fișe în sinteze ample, ambițioase. Nu a fost să fie, din păcate nu doar pentru el, ci pentru literatura și istoria literară românească. Schimbările de după 1989 l-au făcut să se îndrepte în alte direcții, datorită contextului și datorită faptului că știa bine că doar independența ma-



„univers al lecturilor care l-au făcut fericit”. Mi-a vorbit despre această carte de câteva ori, voia nu doar să publice grupat cronicile la „lecturile fericite” dar, urma să adnoteze, să adauge părțile lipsă la cronicile amputate de orice fel de cenzură, să reaseze titlurile în matrița lor originală și să contextualizeze apariția acestora. Din nou, vremea nu a mai avut răbdare nici măcar pentru atât. Nu a mai fost un proiect, a rămas un vis. Cartea aceasta încearcă să-l refacă. Am o mare emoție la tipărirea acesteia. Teama mea e să nu fi greșit prea mult deși m-am străduit din răputeri să judec fiecare situație, așa cum îmi imaginam că ar fi făcut-o el. Și totuși, dacă a nu-și vedea cărțile tipărite este cea mai mare nedreptate pentru un scriitor, următoarea nedreptate, aproape la fel de mare, este aceea de a nu putea decide asupra formulei, asupra corecturilor cărții, asupra formei finale. Artur Silvestri a avut parte de amândouă. Păcat, mare păcat!



Slujba religioasă de pomenire a lui Artur Silvestri a avut loc sâmbătă, 26 noiembrie 2011, la ora 9 dimineața, la Mănăstirea Pasărea, de lângă București. Au fost prezenți cei care l-au cunoscut, apreciat, admirat, iubit pe Artur Silvestri, să spună o rugăciune și să-i aprindă o lumânare la mormânt sau, dacă distanța și oricare alte probleme îi împiedecă să fie prezenți fizic la Mănăstirea Pasărea, de acolo unde sunt să trimită un gând bun pentru el, să spună o rugăciune, să aprindă o lumânare.

este incredibil că întreaga activitate însumând 17 ani de critică literară s-a încheiat la doar 36 de ani. Cele peste zece mii de pagini apărute în publicațiile literare și culturale ale vremii – doctrină, istorie, critică literară – formează opera unui autor tânăr și foarte tânăr. A fost și rămâne surprinză-

gioasă și râvnită atunci. Artur Silvestri - „micul Călinescu” - cum era numit încă de la debutul său, surprinzător de matur în raport cu tinerețea, nu și-a dorit aceasta niciodată. Ștacheta pe care singur și-o impusese era mult mai înaltă și asemenea mentorului său literar, George Călinescu, plănuia să tepească aceste cro-

terială îi poate asigura independența intelectuală. Dar, „timpul nu a mai avut răbdare”... Spuneam și altădată că Artur Silvestri simțea în ultimii ani că „nu mai are timp”. Adevărul e că nici șapte vieți nu i-ar fi ajuns pentru vastele sale proiecte literare și culturale. Așadar, simțind că nu mai e timp pentru sinteze, a încercat să schițeze un



tul s-a aflat în momentul lecturării și receptării mesajelor acelor opere. Și spun reinterpretare, pentru că am în față poeme clare, grave și mature, care nu ar fi putut fi concepute în afara traversării unei perioade de informare și căutare, ajungând, în final, la bine-meritata poziție a reîntâlnirii, dintr-o altă perspectivă, a poezilor care au însemnat ceva pentru de-

cluzia că lumea poetică este, de fapt, un macrocosmos de relatări succesive de poeme, poezii grupându-se după anumite criterii, așa cum și zodiile se clasifică. Fiecare simbol, semnificație, fiecare rimă sau metaforă este, de fapt, un indiciu al destinului pe care poetul deținător îl va urma. Poemele sale constituie zodia sa, iar aceasta încorporează semne despre trecutul și viitorul lui artistic.

Se poate spune că, în esență, fiecare operă a poezilor aleși, este un astru, iar toate alcătuiesc un sistem care se mișcă deloc convențional față de noi, cititorii, așa cum și planetele par a se mișca privite de pe pământ. Traectoria lor este dependentă de sensibilitatea și empatia fiecăruia dintre noi. În Evanghelia inimii, fiecărui anotimp i se asociază o anumită etapă din viață cu trăirile, stările și impresiile ei; în Evanghelia cerului Poetul-Mag își privește confrății de liră din perspectivă zodiacală.

Începând cu primăvara, deci cu Berbeci de diamant, Theodor Răpan alege câte 12 poezii pentru fiecare semn zodiacal, ținând seama de data lor de naștere și confirmând că simbolurile numerice sunt un aspect pozitiv și însemnat al creației sale, așa cum este și aplecarea sa spre detaliu, în conexiune!

Pas în doi! Așa poate fi rezumat cel mai bine conținutul cărții, pentru că aici întâlnim parcă niște priviri complice pe care autorul le împărtășește cu poezii aleși, ca un joc de cuvinte între prieteni sau ca între părinte și copilul devenit adult sau ca între profesor și elevul care ajunge la înțelegerea sistemului de gândire al magistrului său.

Structura cărții este una atent realizată, inedită, la fel cum este și conceptul pe care ea se bazează. În paginile ei, își găsesc locul poezii de la Shakespeare, până la Edgar Allan Poe, fiecare fiind surprins printr-un fragment, printr-o strofă.

Va urma

Evanghelia cerului (1)

- Zodii de poet - de Theodor Răpan

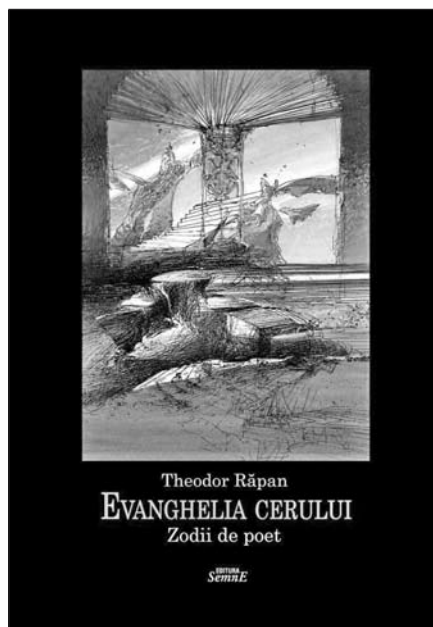
Nicoleta Milea

Astăzi, aici, poetul Theodor Răpan vine în fața Măriei Sale, Cititorul, cu o nouă carte, a treisprezecea, creație a maturității depline – Evanghelia cerului – Zodii de poet.

Spre deosebire de Evanghelia inimii, care este o adevărată radiografie a spiritului uman, o călătorie în adâncul Ființei, Evanghelia cerului se îndepărtează încă din titlu de sfera sentimentelor care surprind tocmai prin faptul că sunt atât de naturale și obișnuite. Conexiunea dintre cele două cărți se realizează, totuși, gradat, ca o scară spre însurirea de emoții ce stau la baza creării lor și prin autenticitatea conferită de rezultatul deschiderii în fața unor lumi ce ne stau foarte aproape, dar pe care nu îndrăznim să le abordăm.

Chiar și motto-urile cărții, bine selectate de poet, demonstrează că, dacă s-ar îndrăzni, dacă s-ar ridica mâna și s-ar ciocăni ușor în cerul nopții, dacă s-ar săpa puțin mai adânc, s-ar găsi „alt cer” [...] „alte stele” [...] „și acolo, între ele, alt pământ...” (Nichita Stănescu)

Este vorba de o reinventare și, mai ales, de o reinterpretare nu a operelor unor scriitori, ci o reinterpretare a situațiilor în care poe-



venirea artistică a lui Theodor Răpan, dar și pentru dezvoltarea personală, acestea două mergând mână în mână.

Subtitlul cărții amintește încă o dată de planul Înalțului. Deși nu există informații certe despre istoria apariției zodiacului, se poate considera că, observând mișcarea corpurilor cerești, s-a format ideea că această mobilitate se datorează unor forțe divine pe care aștrii le dețin. De aceea, omul și-a subordonat destinul stelelor, determinându-se pe sine ca efect al pozițiilor pe care acestea le ocupă pe cer.

Raportând legenda la arhitectura cărții, se poate ajunge la con-

Scrisoare de la Bendeac

Vineri seara am oprit la o benzinărie ca să alimentez scuterul (folosesc rar în perioada asta „decaportabila“ căci cu motoreta e mai simplă viața în oraș). Pun eu 3 litri fără plumb și intru să plătesc. În fața mea, o doamnă. Achită. Scot și eu banii din buzunar și n-apuc să-i întind că în incintă pătrunde val-vârtej un cocalar la vreo 40 de ani.

Tricou Adidas, bermude Adidas, papuci Adidas, șapcă Adidas, creier Adidas.

„- Cine p..a mea și-a lasat motoreta aia la pompă că a încurcat tot acolo?!“

„- Eu. Dar de ce am încurcat?!“ (Mă recunoaște, dar după 3 secunde de pauză se decide să nu lase garda).

„- Păi de ce-ai lasat-o acolo?!“

„- Pai, unde s-o las? Dacă eram cu mașina, unde o lăsam până achitam benzina?!“

Benzinarul, intervine și el:

„- Cu ce a încurcat domnule?! Plăteste și pleacă.“

„- Păi ce p..a mea băăăăă!!! Am ajuns să stau ca prostu' după o motoretă?!“

Eu zic:

„Pai, cine vă pune? Stați ca deșteptu'...“

„- Mă iei la mișto?! Ce p..a mea!!!“

Ies afara. Mașina gherțoiului, un BMW X6, era parcată la 3 metri de scuter.

Zice:

„Poate mi-o zgârii“.

Nu i-am zgariat-o. Am plecat și m-am oprit după 200 de metri. Am tras pe dreapta și am plâns protejat de cască.

Da! Recunosc! Am plâns! Am plâns pentru că mi-am imaginat ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi fost un român obisnuit și nu „vedeta“ de la televizor. M-ar fi omorât? Am plâns pentru că ăștia vor ajunge atât de mulți încât ne vor îngropa. Am plâns pentru că pe ăla nu-l va întreba nimeni din ce

... asta e realitatea !

ANTE-SCRIPTUM



bani și-a luat BMW-ul. Am plâns de ciudă că ne vor strivi visele.

Am plâns pentru frate-meu care are neșansa de a crește lângă ei. Am plâns pentru că am ajuns la decizia de a nu avea copii vreodată căci nu vreau să trăiască în lumea ăstora. Căci lumea va fi a lor! Nu vă mințiți! Nu vă amăgiți! Va fi lumea lui Salam și a lui Guță! Lumea cămătarilor, șmenarilor, maneliștilor, cocalarilor, burtoșilor, nesimțiților.

Pentru că nevestele și gagicile astora sunt mereu gravide! Pentru că fiecare au câte 4-5 copii.

Apoi m-am revoltat! Și m-am gândit ce mult mi-aș dori să am pistol legal, cu permis și de câte ori se întâmplă să dau peste un animal ca ăsta să trec pe lângă el și să-l înjur în șoapta de mamă. El va lua foc și mă va lovi. Eu scot pistolul și poc! Direct în cap! Legitimă apărare. Cât despre faptul ca ăștia fac copii, cu regret vă spun că ușor-ușor devin extremist în cel mai dur sens al termenului...

Dragi cocalari, mărlandi, mitocani, maneliști

Ați câștigat. Voi și ai voștri v-ați fu...t nevestele, amantele sau prietenele prost (căci numai prost

puteți, conform aceluiași coeficient de „inteligentă“) și iată că sămânța voastră mizerabilă dă rod. Ne acaparați. Ați reușit să vă „educați“ progeniturile hidoase în spiritul kitch-ului, mitocăniei, nesimțirii, manelismului infect... Felicitări! România e pe cale să devină a voastră. Dar, atâta timp cât încă mai putem și noi respira, vorbi, privi, dați-ne voie să râdem de voi. Dați-ne voie să vă ironizăm. Nu vă fie teamă. Sunteți pe drumul cel bun și-n curând veți ajunge atât de puternici încât să-i luați pe ăștia ca mine și să-i dați la lei. Până atunci însă...

1. Cojile de la semințele scui-pate pe asfalt sau beton nu dau rod. Nu încolțesc! Vă jur! Știu că voi n-ați prea mers pe la școală, dar credeți-mă pe cuvânt că am făcut biologie în liceu. N-o să crească niciodată floare sau bostan din ciment. Așa că folosiți un cornet.

2. Dacă folosiți cornet (puțin probabil) vă implorăm să rupeti foi din Manele „almanahe“ magazin, că Marin Preda și Eminescu n-au nicio vină.

3. Tricoul mulat se poartă pe un corp perfect. Știu că în lumea voastră perfect înseamnă atât mers la sală și înghițit steroizi cu pumnu' ca ghiolbanu', cât și burta de bere și ceafa plină de slană. Noi însă ne facem datoria...

4. Nu ne deranjează că ascultați manele (unde carte nu e, nici cultură muzicală nu e) atâta timp cât „ascultați“ nu se transformă în „ascultăm“. Orice aparat de redat muzică are un buton pe care scrie volum...

5. Știu că banii sunt singurul vostru Dumnezeu și dacă ai bani ești „de valoare“, dar exista niște „chestii“ de noi le plătim și ele se numesc impozite la stat. Știu că un manelist de-al vostru i-a făcut „printesei lui“ înmormântare de 50 de mii de euro fără să-l întrebe cineva despre proveniența banilor, dar dacă reprezentanții voștri conduc finanțele, po-

De patruzeci și patru de zile

Fumul iese alandala
Din țigara bunicului.
Imaginea este una mocnită,
Aproape abstractă,
Dantela de Flandra
Din care s-au hrănit
Escadroane de molii
Și anotimpuri ciudate.
Fericit este numai el,
Făcătorul de pace,
Cel ce stă
Neclintit
În jilțul uitării
Din capătul mesei.
Să înceapă petrecerea!
Avem lăutarul fără vioară
Și vin de cucută
Turnăm în pocalul
Pe care l-am pictat
În vara trecută
Cu flori de cicoare.

Amprenta-i

Fastuoasă,
Aproape palpabilă.
Stă

Poeme de Melania Cuc



Ca orice pecete
În rândul din față,
Pe cartea asta poștală.
Miroase a tămâie sintetică
Aerul alungat din biserica
Noastră
Și funcționarul-n civil
Umblă de-a lela
Prin arhivele
Aranjate pe familii și genuri.

Degetele mele fără inele
Bâjbâie...
Caută
Acul de pălărie
Într-un car cu stele decupate
Pe viață
Din hârtie verzuie.

Umbre fără trup

Se mișcă în saboți negri
Pe peretele alb al salonului
Cu oglinzi paralele.
Imaginea cu internatul de fete
Șochează,
Îmi acaparează
Tot spațiul în care
Isadora Duncan
Goală pușcă
Dansează pe
Gratis.
Vara aceea nu a existat
Niciodată!
Doar clănțănitul katiușei
Peste un petic fierbinte de piele
Este certitudinea
Poemului
Semnat în creion chimic :
„Al tău,
Serghei Esenin”.

► litia și justiția din Rromania, puneți-ne și nouă o vorbă bună... Mulțumim anticipat. Și am văzut că mulți sunt alături de voi când, prin lege, se încearcă să fiți puși să plătiți impozite sau să vă declarați averile. Mai bine ieșiți în stradă pentru „Romania săracă”. Săracă de ea!

6. Vă rugăm mult să nu mai filmați videoclipuri la operă. V-am dat televiziunile și presa, lăsați-ne la schimb opera și teatrele!

7. „De puta madre” înseamnă „pizda mă-tii”. Ne bucurăm că majoritatea purtati tricouri cu aceasta sintagmă. Înseamnă că mesajul nostru a răzbătut până la voi.

8. Ne arătăm realmente îngrijorați de aceasta cumplită molimă care a cuprins întreaga comunitate cocalărească și anume foto fobia. Știm că medicii nu sunt de ai voștri că, nah, au făcut școală multă ai dracu' tocilari, dar puteți

apela cu încredere. Probabil e îngrozitor să fii nevoit să porți ochelarii de soare și-n baie...

9. Suntem încântați că ați învățat să folosiți programe gen „Photoshop”. Nimic nu e mai frumos decât să vezi o minune cârlionțată, în rochie de leopard și 5 kile de aur pe prima pagină din „The sun”. Și suntem încântați că în pozele de Hi5 va înconjurați de stele, brizbrizuri...

10. Faptul că reușiți să manevrați câte 3 telefoane mobile în același timp este o calitate demnă mai degrabă de un homo decât de un homo sapiens. Deci, iată că teoria lui Darwin se susține...

11. Pantofii cu botul ridicat semnifică ceva religios? Sau e chestie de potență, temporară si ea ca și tinerețea?

12. Tuning-ul cu evacuare zgomotoasă și parasolar cu mesaj nu e foarte indicat. Știm că trebuie

și cocalarul sărac să aibă o ocupație, dar...

13. Apreciem faptul că mergeți toți pe scutere fără cască! Ne dați speranțe... Dar, vă atragem atenția că atunci când pe un motor, o motoretă, o bicicletă sau pe un scuter se afla un el și o ea, „dintre care” el are cască și ea nu, asta se traduce prin: „Mori, fă, în morții mă-tii!” Mă rog... Asta nu le deranjează pe femeile din Romania, întrucât atitudinea reprezintă o normalitate în relația dintre sexe în țara noastră.

Ar mai fi multe de spus, dar dacă ai parcurs această „scrisoare” înseamnă că deja ai citit de două ori mai mult decât toată familia ta în întreaga ei existență. Nu vreau să te obosesc.

Ne vedem la mall,
Cu drag, Mihai Bendeac.

Propus de E.A.

Melania Cuc

Viorela Codreanu Tiron,

Vraj(b)a clipei

Cu Iubirea, folosită ca o cheie a destăinuirii tuturor lucrurilor, așa se poate citi volumul Vraj(b)a clipei, cartea semnată de Viorela Codreanu Tiron și care a apărut într-o grafică de zile mari, la Editura AmandaEdit din București, în anul 2011

Poeemele care alcătuiesc volumul, sunt ca și înaripate, simetrice în esență și cu trimiteri spre locuri, oameni și sentimente dintre cele care, nouă, celor din jur, adesea ne scapă. Cu o finețe feminină dar defel feministă, autoarea translatează imaginile personale în sfera comunității, a locului și a timpului unde individul dispare ca entitate de sine stătătoare, devine Măreție, motiv pentru care merită să trăim pe pământ.

Volumul debutează cu poemul „Tot ce vă spun,- o mărtisire a căii sale golgotice, un fel de destin inițiativ care îi permite autoarei să pună degetul pe rana lumii-înconjurătoare, să spună că nimic din ceea ce vede, pipăie și apoi, scrie, nu este artificiu. „Am străbătut/ întinderea de piatră goală, pustiu străjuit de stânci (...),

Emoționantă singurătatea aceasta, a Poeta care se întreabă „Cine sunt?,,

Creatorul care este ea, își pune întrebarea pentru a da răspunsul în public, și o face scriind pentru cei care se hră-

nesc, citind, din pâinea nemuririi.

Cu o tehnică a scrisului distinctă, defel camleonice, așa cum se mai întâmplă astăzi în Literatură,- Viorela Codreanu Tiron ne atrage atenția prin acuratețea sintagmei, prin firul poetic pe care îl trage în iglița silabelor. Totul se leagă, are esență, consistență care conferă versului tonus dar și timp de liniște pentru gândire.

Cititorul nu poate trece brusc de la un poem la altul fără să insiste, să rămână o secundă pe textul abia lecturat. Este un privilegiu să mergi pe drumul cuvintelor prin Clipa cea repede, să vezi cum „Jocul chibzuinței,, nu mai este joc, este ardere, catharsisul care îi dă noblețe operei poetice semnate de Viorela Codreanu Tiron.

De unde vin? Unde plec? Cine sunt florile? Dar,soarele.... Întrebările esențiale ale lumii se învârt ca într-un carusel, se lasă leagte în același harnașamanet al ordinii ce ne ține pe verticală ca oameni.

În tot acest timp „Dumnezeu tace,, ! Îndrăzneală această sintagmă, este curajul celui care știe că are un rost al lui pe pământ. Poeta nu se joacă de-a cuvintele, face, din detalii aparent la îndemâna fiecăruia

dintre noi, construiește mici catedrale de sunete ce anunță că încă suntem capabili să regenerăm prin noi înșine. Spiritul cărții de față este o prefață la nemurirea cuvântului odată ce a fost gândit și transpus pe hârtie. Poemul este un loc pentru Rugă, este un refugiu în care, autoarea se retrage din marasmul lumii moderne, un loc unde î-L imploră pe Dumnezeu, să o învețe cum să culeagă Lumina.

Lumina este atotcuprinzătoare dintr-un capăt la altul din acest volum, deși uneori nu se vede, precum soarele, lumina aceasta există, blândă, matură, uneori obosită dar mereu gata să spele cu „lacrima toamnei,, obrazul Planetei. În acest context, poeta stă între Mărginire și Nemărginire, defel derutată, ea știe că locul din care pornesc în lume și în viață, toate visele, locul tainic al fiecăruia om, punctul de legătură cu Cosmosul ființei este Copilăria. Acolo se apleacă peste gânduri, ia în răspăr poveștile cu izvoare și alte locuri de o simplitate seniorală, uimitoare.

Viorela Codreanu Tiron este poeta care nu se teme să folosească sintagmele și în volum, abundă întrebările. Este un semn de maturitate, de înțelepciune a momentului în care conști-



netizezi că rolul tău este să lași mărturie pentru clipa următoare. Natura, de la coaja unui copac pornind, la spațiul de un albastru-decolorat al cerului, lumea cunoscută de fiecare zi devine, prin poeme, operă de artă. Starea de grație pe care ți-o dă succesul, bucuria de-a fi „colosul care prădușete,, -cum inspirat enunță autoarea, toate aceste fragmente dintr-un puzzle urieșesc, sunt Viața în forma sa de Dumnică.

A citi cartea aceasta este un fel de împărțășanie din tainele care te înconjoară. Trebuie să ai urechi să auzi, minte care să perceapă albul din negru, și mai presus de toate, se cade să ai Credință fie și numai cât bobul de mac, pentru a înțelege esența.

Viorela Codreanu Tiron este poetul care excelează în lucrarea sa literară, nu se abate de la drumul său și fiecare literă din poem, este o certitudine. Autoarea nu bâjbăie prin întunericul neștiinței, ea ne spune în

**Continuare în
pagina 36**

Dimitrie Grama

Creația adevărată, de orice natura, este un „act divin”, necondiționat și care nu își cersește recunoașterea și mai ales, nu poate fi judecat de contemporani, oricât de mult, cei care se autonumesc judecatori sau critici ai artelor, critici al actelor de creație inspirativa, fictiva, ar dori să fie așa. Nu de mult am scris un eseu pe această temă, un eseu scurt, cam ca toate eseurile prin care am dorit să comunic direct cu cititorul și acum doresc să fac o remarcă importantă la „condiția artistică”. Fac această remarcă, stimulată de ambiția prostescă mass-medială de a „compara” și „premia” anumite „lucrări”. Compoziții de muzică și muzicieni, sculpturi și sculptori, picturi și pictori, poezii și poezi, romane și romancieri, istorie și istorici, jurnale și jurnaliști, critica și critici, etc., etc. Aici chiar doresc să mă scuz că nu am numit toate celelalte activități așa-zise „culturale”, și nepomenindu-le, probabil că am ofensat deja o mare parte din pretendenții la sublimă „recunoaștere”. Dar, nu este oare nedrept, ca Homer, Platon, Socrate, Dante, Cervantes, Shakespeare, Eminescu și mulți alții să zăcă acolo în „nemurierea” lor fără nici măcar o diplomă, o hirtie, care să ne amintească de ei și mai ales să ne oblige să-i citim și să-i respectăm? Tocmai astăzi, am auzit

Despre „Vânătoarea de trofee”



la radio un interviu cu o cîntareată de succes americană, care acum trece în lumea animată a filmului și care declară ca scopul ei primordial este un Oscar. Extraordinar! Ce profunzime! Ce viziune artistică! Am citit de multe ori articole revoltătoare, scrise de cei care nu au fost premiați, sau și mai rău, nu au fost bagați în seamă, de cine stie ce Comisie, sau Juriu, la cine stie ce „concurs” literar sau artistic. Într-adevăr revoltător! Căci menirea creaturilor artistice este promovarea lor mass-medială, nu-i așa?! Am fost aprig criticat, de un preot român, că am avut tupeul să mă exprim cu privire la „canonizarea” lui Eminescu, pentru că în această profundă aberație, doar căstă preotească are dreptul să se exprime. Deci, undeva în strafundurile cugetului uman, există, ba chiar mai mult se dezvoltă, evoluează, concluzia total gresită, că există un standard, o matricolă fundamentală și obiectivă, după care toate creațiile artistice pot fi judecate, comparate între ele și, în final premiate! Orisicine, poate

să spună că Modona este mai bună decît Mozart sau Enescu, orisicine poate să confirme, bazat pe diplome și distincții, că Ana Blandiana, în perioada ei de delir comunist și premii, a fost, este și va fi, mult mai mare decît Cosbuc, Goga sau Bacovia! Superficial privind, așa se pare că va fi și, din păcate, mulți oameni se lasă pacaliți de această „reclama” a valorilor, care în fond, nu se deosebeste prea mult de reclama făcută la televizor, produselor casnice, a detergentilor, cosmeticelor. Da, mai ales reclama produselor cosmetice! Acum, în momentul de față, produsul „X”, este formidabil, cel mai bun, că peste un timp oarecare să fie înlocuit de următorul produs formidabil, promovat de aceeași firmă de experți. Și dacă acest fel de gîndire și atitudine se poate aplica așa de bine produselor cosmetice, se poate aplica la fel de bine produselor literare sau artistice! Concursurile de creații literare, artistice de orice fel, rasar că niste ciuperci în toate lumea, încercînd să satisfacă o lume de creatori minusculi care bat cu dezna-

dejde la poarta „Nemuririi”. NU și NU și Nu! Adevăratele opere de artă, adevăratele creații poetice și muzicale au avut, au, și vor avea întotdeauna, cel mai bun și mai decent judecător posibil, cititorul de rînd, copilul nevinovat care descoperă o lume nouă într-un simplu tablou, muncitorul care se oprește din lucru să asculte cîteva tonuri cîntate de un cioban la un fluer cioplit de el. Adevărată creație, nu are nevoie de aprecierea experților, nu are nevoie de părerea nimanui, pentru că indiferent de mofturile unuia sau altuia, de nonsalanță și ignoranță, sau de critica momentată, adevărată artă supraviețuiește. Pentru că, adevăratele creații, biruie, ies victorioase din luptă cu imbecilitatea sau ingustimea opiniilor predominante unei anumite perioade oarecare.

Lumea, cititorul de rînd, prostimea, duc mai departe și asigură supraviețuirea adevăratelor capo-d-opere. Pentru că le-au fost încrustate în cuget și suflet pentru întotdeauna!

Ioan Barb

Nu știu ce m-a apucat, încă de dimineață, să trec pe străduța ce urcă de-a lungul apei, începând de la podul din beton armat, succesorul podului vechi din lemn de stejar, pe care l-a luat apa la inundațiile din 70. Să fie vreo douăzeci de ani de când n-am mai pus piciorul prin această parte de sat, devenită între timp stradă a orașului, deh, ani mulți de când pustietățile de acum nu mai sunt animate de sentimentul de viață din acele vremuri. De fapt orașelul acesta s-a născut și a crescut odată cu noi, cei optzeci, nouăzeci de inși de același leat, care am alimentat cu material uman două clase primare în școala din centrul vechi, de dincolo de pod și două clase primare în școala din centrul nou, devenită mai apoi Orașul Nou, de dincoace de pod. De multe ori am sentimentul că orașelul acesta a luat ființă chiar în mine, nu mai există decât în mine și dacă aș închide ochii pentru totdeauna s-ar năruia în abisul ce va continua să existe sau să nu mai existe, în mine.

Nimeni nu va afla niciodată cum a fost cândva în această parte de lume, iar amintirile cu imagini colorate și itinerante asemănătoare unor albume - și-ar retrage ochii telescopici între copertile cenușii ale cărții vieții mele, odată cu ultima mea răsufare. Și nu va mai rămâne,

La numărul 99 nu mai locuiesc oameni

poate, nici un semn despre satul devenit centru muncitoresc, promovat oraș la apelul bocancilor lui Gheorghiu - Dej, dotat cu una bucată combinat siderurgic, prin anii optzeci, făcut praf de fier după revoluție și transportat peste mări și țări până în prezent. Nu, nimeni nu va mai spune nimic. Dar orașul din mine este încă viu, respiră, ca un pisoie cuminte atâta vreme cât eu voi exista.

Cu aceste gânduri mi-am dezmoțit pașii, încă de dimineață, mergând în susul firului de apă, imediat după pod. Nici nu-mi venea să cred că am revenit în acest loc neînsemnat de pe fața pământului, în care am fost cândva atât de fericit, cum nu voi mai fi, poate, niciodată. Ieri mă plimbam pe străzile Romei, în jur se făceau pregătiri de Crăciun, pe fețele oamenilor citeam semne de bucurie, de solidaritate, de viață. Luna trecută îmi desfătam sufletul pe străzile unui orașel aflat la doi kilometri de granița cu Elveția, îmi furau bucăți din suflet casele albe, inundate de lumina zilei de decembrie. Iar acum parcă am deschis ochii

într-un vis cenușiu, dar totuși, atât de drag.

M-am oprit la numărul 99, în dreptul unei porți masive confecționate din țevă pătrată, de fapt o imitație de fier forjat, încadrată de un gard din piatră lăcuită, care împrejmua o casă mare, cu mansardă. Din curtea pavată cu dale maronii se zgâia la mine un câine un câine uriaș, plictisit, agățat de un lanț cu zale firave. O fi dintr-un material foarte rezistent mi-am spus, și am realizat că disproporția dintre animal și lanț copia, la o scară redusă, disproporția dintre imobilul imens și curtea pentru care nu a mai rămas suficient loc, după terminarea casei.

Numărul 99 precede numărul perfect, 10, mi-am spus. M-am forțat să-mi amintesc, după poziția gardului față de râu, casa din vremea copilăriei mele și deodată, în mintea mea s-a făcut lumină. Acum albia râului este cosmetizată cu beton, iar firul de apă curge, umil, cu câțiva metri mai jos decât în vremurile acelea când pe maluri creșteau, "la liber", sălcii și tufe de anini, printre care ne jucam, până uitam de



noi, de-a hoții și vardiștii. Atunci și râul acesta avea personalitate și, la cea mai mică ploaie, în aval își tulbura valurile și ieșea din matcă, urlând furios spre casele din jur, mai ales primăvara și toamna când își revărsa furia în valuri înspumate prin curțile oamenilor. Atunci era un spectacol frumos, pentru noi, stăpânii malurilor; zile în șir treceau basculante încărcate ochi cu zgură bazică de furnal aduse direct de la uzina metalurgică: consolidau malurile. Când se retrăgeau apele ne plăcea să scurmăm, ca niște păsări mici și curioase, prin zgura basculată pe maluri: părea ca un ametist, adus din inima flăcărilor pe marginea apei.

Nu știu de ce mi-am amintit, așa, din senin, toate aceste lucruri. Casa care poartă astăzi numărul 99 este un imobil tânăr, născut artificial, nu are ascendență în vechia casă din cărămidă, cu două încăperi și "târnaț" și acareturi în curtea din fund. Acea casă nu mai există decât în memoria mea și poate în amintirile vecinilor, dacă or mai fi în viață. Doar numărul, în ►

► mod curios, s-a păstrat. Aici locuia, pe vremuri, familia Helingher. Am uitat să amintesc că vechiul sat, devenit prematur apoi oraș, avea, ca toate satele din acest colț de țară, două părți: partea românească și partea ungurească, numită Ceangăi. Pe unguri i-am pomenit aici, tata spunea că și el i-a pomenit tot aici, au fost aduși pe la 1910 de stăpânirea maghiară și au fost împroprietăriți pe pământurile unor grofi. Prea mult nu m-au interesat atunci aceste povești. Nici nu-mi băteam capul cu ele.

Pe atunci era mai important faptul că în fiecare duminică, pe terenul de fotbal din fața birtului de lângă pod, jucau întotdeauna fotbal ungurii cu românii. Lăzile de bere așteptau în spatele porților. La sfârșitul meciului beau toți până o luau razna. Doar plata o făcea echipa care pierdea meciul. De ce îmi amintesc oare aceste lucruri? Pentru că pe strada din dreapta podului era marcată și acceptată în mod tacit, granița dintre ceangăi și români, o străduță pe care noțiunile etnice nu-și aveau rostul, deoarece în cele câteva gospodării locuiau și unguri și români. Ba chiar în căsuța din marginea podului locuia Naina, țiganul satului și unul dintre "covaci", adică fierarii urbei, iar casa sa nu avea gard, ca semn că încă se mai aduceau cai la potcovit, în vechea covăcie. Pe Naina îl chema Gheorghe, dar îi

spuneau Naina din cauză că era meșter și în mănuierea arcușului pe vioară, iar faima sa de cântăreț la nunți o întrecuse pe cea de făurar.

Cei din familia Helingher aveau o mândrie aparte, pe care o afixau ostentativ, ca mai toți din Ceangăi, de altfel. Noi, românii, le spuneam "Helingăroni", așa cum celor din familia Mareș le ziceam Mareșoni, celor din familia Wainer "Waineroni" și tot așa la fiecare casă. La penultima casă de la capătul străzii locuia familia Podar, noi le spuneam "Podărești" și eram încredințați că înaintașii lor vămuiau și întrețineau podul. Așa era obiceiul la noi, fiecare casă a avea o poreclă. M-am oprit la numărul 99 și în mine a înflorit din nou o amintire care mi-a umbrit copilăria. Am revăzut în minte vechiul gard din lemn cu poarta sculptată, strămoșul, probabil nelegitim al zidului măreț de astăzi și mi-am amintit de Mutu Helingăronilor, așa îi spuneam, un mut în carne și oase, pe care încă îl revăd în gând, cu figura sa luminoasă, stând proptit cu coatele deasupra acestei porți. Prezența lui ne înspăimânta, dar în același timp ne fascina de-a dreptul. Mutu era un om matur dar care se purta ca un copil care nu știe să vorbească. Mult mai târziu am aflat că era, de fapt, surdo-mut, că nu știa să vorbească pentru că nu auzea cuvintele și

nimeni nu avusese timp să-l învețe să vorbească. Uneori Mutu desena pe trotuarul de beton din fața porții și desenele lui erau atât de frumoase! Ne lăsa să ne apropiem la câțiva pași și să le admirăm. Se uita la noi cu fața strălucind, încântat de încercarea noastră de a descifra acele desene. Ne minunam și ne întrebam cum îi vin ideile, cine îi pune în minte acele împărății din lumea poveștilor pe care nu i le-a povestit nimeni, niciodată. Atunci îmi spuneam că Dumnezeu coboară, seara, în fiecare copil și aduce în mintea lui lumea poveștilor, o deschide cu o cheie cum deschizi un seif sau chiar poarta unei cetăți. Și acestui mut, care nu era decât un copil cu chip de bărbat în toată firea, i-a adus, Dumnezeu, poveștile și porunca poate unui înger să i le tălmăcească, în fiecare seară. Numai așa îmi explicam talentul evident al omului. Dacă, însă, Mutu observa pe fețele noastre cel mai mic semn de îndoială sau ironie, începea să urle și ne alunga astfel de la poarta casei. Fugeam de mâncam pământul, pentru că era rău la mânie.

L-am văzut ultima dată răcnind plin de durere, agățându-se cu înverșunare cu brațele puternice și sănătoase de poarta de lemn. Era o zi de sărbătoare, nu mai știu care sărbătoare, ungurii cu românii jucau fotbal pe bere, noi ne jucam sub podul de lemn, căutam broaște ca

să le dresăm, când s-a auzit primul răcnet, ca al unui urs rănit de moarte. Ce să fie, ne întrebam în gând, uitându-ne mirați unii la alții. "Îl duc pe Mutu la azil!", răspundeau parcă acestor nedumeriri glasurile femeilor de pe pod. Am alergat într-un suflet printre tufele de anini. Ne-am oprit să nu ne vadă. Parcă eram iscoade indiene în jurul unui fort al albilor, în preria sălbatică, în lumea personajelor lui Karl May, pe care tocmai începuserăm să-l citim. Ne împrumutam singura carte unii altora. Stăteam, deci, întinși pe burtă, cu ochii țintă la Mutu, răstignit parcă pe gardul de lemn. Trăgeau de el doi oameni în hălate albe, apoi au mai venit doi: l-au desprins cu greu. Gâfâia, răcnea ca un animal care-și dă ultima suflare. Ne miram că nu era nici urmă de cei ai casei.

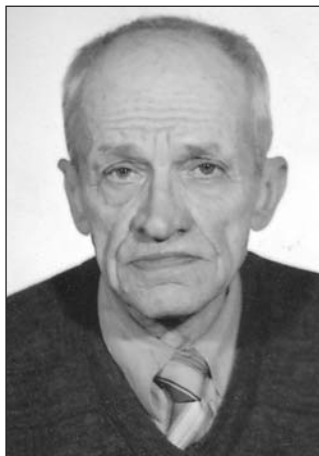
Adică de nepoți. Cu două săptămâni în urmă murise Helingăroana, mama Mutului. Cei ce aveau grijă de ea și de Mutu erau doar nepoți, copii ai fratelui ei, care se prăpădiseră pe front. Unul era zidar, îi spunea Șoni și celălalt lucra la securitate, la raion. N-am aflat niciodată cum îl cheamă. El aranjase să îl ducă pe Mutu la azil. De aceea nu spunea nimeni nimic și nu era nici țipenie de vecini pe la porți. Dar noi știam că erau ascunși pe după garduri și că le este frică să fie văzuți, fie români, fie unguri.

Va urma

În portul pescarilor

IN MEMORIAM

Fănuș Neagu



Emil Perșa

FĂNUȘ NEAGU s-a întors în PORTUL PESCARILOR

Să se odihnească în iarba magnetică sub
CERUL străluminat de focul aprins în limba română,

LUMINA lui strălucește într-o CARTE

Să o citească românii de pretutindeni în

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A CULTURII sub

Fereastra deschisă în alt TIMP

Să-l descopere URMAȘII pe Faleză Dunării bătrâne

Sub un TEI înflorit în

Lunga Vară fierbinte pe CÂMPIA ROMÂNĂ,

Să fie TORȚA aprinsă ce iluminează Biserici și

Mănăstiri pe MUNTELE ATHOS sub

Amurgul Bizantin răsărit

Să plutească pe o Apă curgătoare, în OLIMP.

Mă așez la MASA CĂRȚILOR

Să scriu un poem pentru FĂNUȘ NEAGU

Să-l citesc în SALA DE LECTURĂ A CUVINTELOR

Scrise cu aur, pe COPERTA ISTORIEI MEDIEVALE și
Tipărite în anii de glorie și libertate de VOIEVOZII ROMÂNI,

Să ascult CLOPOTUL ÎNVIERII ce bate în

BISERICA SFIINȚILOR APOSTOLI: „PETRU ȘI PAVEL”

Să se audă între IERUSALIM, BETHLEEM și BRĂILA

În EPOCA MODERNĂ acum,

Să visez Viața lumii de ieri, de azi și de

Măine în TEMPLUL CULTURII construit în

PIAȚA PALATULUI REGAL, între două Fântâni

Să citesc EVANGHELIA DUPĂ LUCA sub

O CRUCE ALBĂ DE MECTEACĂN în aerul magic dispărut în

TUNELUL TIMPULUI să descopăr în VITRINA

Cerului Senin o Legendă Valahă și un ROMAN postum.

FĂNUȘ NEAGU vine la FÂNTÂNA PĂSTORILOR

Săpată în lutul dacilor liberi

Să bea apa vieții să privească de pe Faleză Valurile Dunării,

Se așează pe Banca Învierii să asculte clopotul de aur

Ce bate la Mănăstirea VORONEȚ

Să se audă între TISA, NISTRU și MARE,
Are în Ochi Speranță și lumină sub Cerul
Străluminat de-o floare de lotus în
Orizontul cu Munți și Câmpii sub soarele
Răsărit să lumineze FLUVIUL PRIMĂVERII,
Să trăiască ORA PREZENTULUI LATIN în
MILENIUL Trei

Să aprindă TORȚA LITERATURII CONTEMPORANE

Să lumineze casele Românilor de

Lângă un MUZEU DE ARTĂ și O FLOARE.

Călătoresc în TRĂSURA VERDE pe care-i pictat un

Vultur alb să cobor pe DRUMUL CU PLOPI

Să-l întâlnesc pe FĂNUȘ NEAGU așezat pe piatra lunii

Să scrie JURNALUL LUMII DE AZI,

Să-i dau în dar O STATUETĂ DE ARGILĂ descoperită pe
Strada ORAȘULUI INTERZIS în CHINA ÎMPĂRAȚILOR CHINEZI

Să-i vorbesc despre ZILE ȘI NOPTI apărute într-o CARTE,

Să ascult un TRIL DE PRIVIGHETORI când ajung la

FÂNTÂNA MIORIȚA săpată în pământul roman

Să mă așez în iarba magnetică pe

Aleea cu cinci Stejari și trei Brazi,

Să-mi descopăr STRĂMOȘII adormiți în Poiana Zimbrilor

Să le duc iubirea mea pentru DACIA

Să-i visez în viață sub TRILOGIA CULORILOR

Apărută într-o CETATE VECHE construită în Antichitate.

Vraj(b)a clipei

Continuare din pagina 32

vers-clar: „Despletită în
amurguri târzii/las în
urma mea /mireasma
primăverii dintâi,/pen-
tru a mă reîntoarce /în
casa în care tinerețea
mea... se schimbă tot
mai mult în umbră,/și
unde văd cum cuvintele
mor/ în ghivece de timp
răsturnate... (În urma
mea)

Sigur, în acest poem
de o construcție la ma-
turitatea creației, poeta
(și) cochetează cu Tim-
pul, pentru că ea este
cea care dictează unde
și când se va întoarce
pentru a închide cercul.

Propria-i stăpână pe
mintea și inimă, fiind,
autoarea poemelor din-
tre aceste două coperte,
este puternică și fragilă,
foarte tânără și foarte
bătrână prin experiența
care îi dă tot dreptul să-
i spună Lumii întregi,
că există.

Intellectual, artistic,
Viorela Codreanu Tiron
este un eșantion de fru-
musețe clasică peste
care cade bruma incori-
gibilă a contemporani-
tății, este o poetă
modernă cu reminis-
cențe de romantism
năucitor de frumos.

“Nici vorbă !” Iarba uscată coboară peste creștetul nins. Arcuirea gâtului, viguroasă, lasă adânci linii, greabăn de fiară înfrântă peste gulerul răsfrânt al cămășii. Gulerul de plastic (mult mai târziu aveam să descopăr arcul rotund-ascuțit al suportului făcut perfid-învăluitor din burete de proastă calitate) se lasă nepăsător năclăit de sudoare. Domnul Voiculescu, marunt subinginer al unei ere ambițioase se lasă purtat și mă purta (fermecat definitiv pe șaua din spate!) pe aripile motocicletei „MZ” către Șosea. Șoseaua care va reprezenta pentru totdeauna ideea vacanței maxime. Era totul așa de frumos încât nu mai conta ce avea sa urmeze după aeroportul Băneasa. Dacă era doar grădina zoologică sau speluncile ascunse între boscheți pe la Snagov, nu avea importanță. Era eliberarea, aerul parfumat al depărtărilor către nord. Dacă depășeam Băneasa, simțeam deja aerul aromat al muntelui și intuiam blânda mângâiere a podișului transilvan cu toate legendele lui mai noi sau mai vechi. Mult mai târziu, când - pentru o vreme - aveam să fac aproape săptămânal drumul până la Zalau doar ca sa întâlnesc o femeie pe care nici măcar n-o iubeam, am simțit că ruptura de ritm se producea fix la Feldioara. Acolo treceam în alt tărâm, dincolo de care mă relaxam, aerul și

Proză scurtă

Mihai Cezar Popescu

lumina își schimbau consistența, distanțele deveneau o glumă, oboseala dispărea cu naturalețe. Era ca o întoarcere acasă. La o „acasă” care însă nu-mi aparținea. Cel puțin atât cât puteam pricepe eu și cât îmi îngăduiau cele ce știam despre neamul din care mă trag.” Arcuri de foc amestecate cu cercuri multicolore se rotesc vertiginos în carcasa goală a craniului. Străfulgerarea dureroasă sub ochiul drept lasă loc unui țârâit fin, discret, ca o amorțeală, ca în primele clipe de după stingerea televizorului și se invalue în bufnitura moale a osului lovit sec de marginea mesei de lemn negeluit.

Întuneric.

„Somnul coboară tot mai ades și tot mai adânc peste lumea greoaie a lui Alessandro. Prea greoaie sau poate prea rafinată sau poate strivită sub propria greutate, nu știu bine. Nu pot să-mi dau seama. Din ce în ce mai des se prabușește istovit în fotoliu aproape imediat ce intră în casă. Demontarea protezelor îi ia din ce în ce mai puțin timp. Îi tremură mâinile

în nerăbdarea de a se elibera de chingi și fiare, cum le spune el. Apoi îmi strigă (eu mă refugiez în bucătărie sau în baie ca să evit spectacolul! Îmi vine uneori să vărs! Spăl și vărs și sparg vase de Murano de care nu ne pasă la niciunul dintre noi! În fond bem și mâncăm în rosenthaluri și ne ștergem boturile unsuroase de mâncarea proastă adusă de la vreo dugheană din cartier) să poftesc a admira jumăta-tea de bărbat șchiop călare pe-o butelcă de Amontilado. Nu ne mai pasă ce mâncăm, nu ne spălăm cu zilele, zacem în asternuturi neaerisite, Bestia cântă la chitara cu două corzi deliruri de prin pustiurile de mirare ale Mediteranei. E o glumă care se repetă de mai multe ori pe zi și care mă sfâșie. Ies de pe unde m-am ascuns și mă fac că mă amuz, arunc prin fereastra strâmtă ce dă spre Cișmigiu pagini din cărțile lui și râdem isteric, ca apoi să plâng până la disperare. Și el mă mângâie pe păr și îmi spune să plâng până se usucă pe mine cămeșa și că asta mă eliberează și că asta e sănătate curată. Apoi plânge și el de

multe ori și cântă.”

Note de biograf-scrib (autentice). Seara în care am aflat că cea mai mare parte din ceea ce am scris în ultimii doi ani s-a pierdut era una caldă. Vara se revărsase cu mai puțină furie decât în anii trecuți peste străzile și parcurile orașului. Am ieșit din casă și am luat-o către dreapta, spre stația în care opresc o mulțime de autobuze și de troleibuze. Asfaltul moale, mirosul de încins, un claxon, o sirenă de ambulanță undeva departe și doua șiruri de pomi suferinzi. Mici grămezi de gunoi, un câine mă privește suspicios, apoi amusina pantalonul și latră. Are blana rară și aspră și o privire tăioasă. „Băiatu’ ia vino-ncoa!” Degetele alunecă peste botul umed și prin spațele urechilor. Liniștea coboară și se mai aude doar țipătul orașului. Troleibuzul se leagănă printre coloanele de automobile, semafoare, poliști și înjurături. Ațipesc în primul troleibuz care oprișe și în care urcasem ca un robot fără telecomandă. Scaunul tare dispăre vătuit în lertargia care mă cuprinde ca o manta de opiu. Fruntea sprijinită de mânerul scaunului din față își prelinge febra peste vopseaua scorojită. Și visez pasaje întregi din manuscrise. Literele alunecă firesc, unele după altele. Cuvinte, propoziții, fraze, hohote de râs, împușcături, gemete.

Ion Iancu Vale

La Târgoviște în perioada 11-12 noiembrie, s-a derulat și anul acesta, cea mai longevivă manifestare culturală națională: concursul de literatură „Moștenirea Văcăreștilor” ediția a-XLIII-a, având ca orga-

Deschiderea manifestării a avut loc în „Casa Aramă” a Muzeului Tiparului și Cărții Vechi Românești, la care au participat și conducătorii instituțiilor organizatoare.

Au rostit alocuțiuni Marin Antonescu prim

meroși și importanți scriitori din Târgoviște și din țară, oameni de cultură, elevi și studenți.

În continuare au avut loc o serie de evenimente interesante și atractive precum: lansări de carte (Târgoviște), o masă rotundă a revistelor dâm-

narea premiilor Concur-sului, care a constatat în cărți, diplome și bani fiind premiați 18 autori la secțiunile: poezie, proză teatru și eseu.

De notat că ediția de anul acesta s-a remarcat prin cea mai valoroasă și numeroasă participare



Și a fost... „Moștenirea Văcăreștilor”



nizatori, Consiliul Județean Dâmbovița, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Societatea Scriitorilor Dâmbovițeni, Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu”, Complexul Muzeal Național „Curtea Domnească”, Teatrul Municipal Târgoviște și Universitatea „Valahia”.

vicepreședinte al Consiliului Județean Dâmbovița, Alexandru Radu directorul Centrului Județean de Cultură, Mihail Stan președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni, Vali Nițu sef serviciu Primaria Tgv și Mihai Cimpoi președintele festivalului.

Au fost prezenți nu-

bovițene (localitatea Văcărești), inaugurarea Muzeului și a Centrului Cultural „Ciorănescu” (localitatea Moroieni), simpozionul „Centenarul Alexandru Ciorănescu 1911-2011” (Târgoviște), recitaluri de poezie, discuții etc.

Închiderea manifestării s-a făcut prin decer-

(aproape două sute de participanți din țară și de peste hotare), de până acum.

Un fapt inedit al acțiunii l-a constituit editarea volumului colectiv Festivalul Național „Moștenirea Văcăreștilor” apărut la Editura „Bibliotheca” din Târgoviște. Amănunte în numărul viitor.



Lucian Constantin

Într-o altă cetate de scaun domnesc, Curtea de Argeș, pe data de 15 noiembrie a avut loc la Biblioteca Municipală, lansarea romanului istoric „Văcăreștii la amiază”, al scriitorului Corin Bianu, în prezența unui public avizat în receptarea beletristicii.

A fost de față autorul, prestigiosul critic literar, Tudor Cristea, director fondator al revistei târgoviștene „Litere”, care a prezentat o istorie a acesteia, academicianul matematician Gheorghe Păun, din localitate, poetul Ion Iancu Vale, fondatorul și directorul revistei „Climate Literare”, cunoscutul scriitor Dumitru M. Ion, profesoara Aurelia Codreanu și bineînțeles directorul Bibliotecii, Marian Ghiță.

Despre roman a vorbit competent și la obiect scriitorul Tudor Cristea, iar Corin Bianu și-a expus motivele ce l-au determinat să-l scrie, în scopul de a marca cinstirea Văcăreștilor, creatori de limbă și literatură română.



„Văcăreștii la amiază”

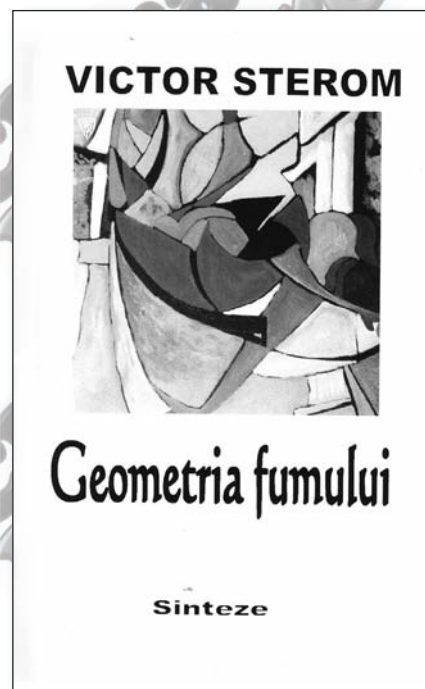
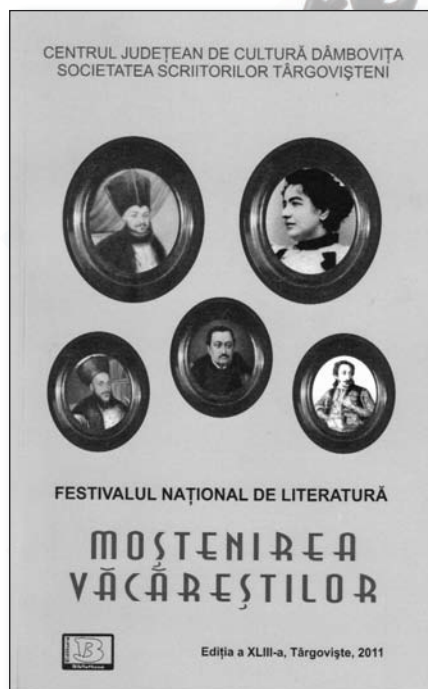


Un argument important a fost cel al suportării tuturor cheltuielilor de tipărire de către editură și autoritățile județului Dâmbovița.

Poetul Ion Iancu Vale a prezentat auditoriului aspecte din activitatea revistei pe care o conduce. Despre revista „Curtea de Argeș”, a vorbit fondatorul și directorul acesteia, academicianul Gheorghe Păun, poet la rândul-i.

În continuare a avut loc recitări din opera proprie, de către poeții Ion Iancu Vale, Sorin Calea și alții, în felul acesta creându-se o atmosferă plăcută care a constituit angajarea la repetarea unor astfel de acțiuni, între scriitorii dâmbovițeni și cei argeșeni.

Delegația dâmbovițeană a folosit prilejul pentru a dăruii Bibliotecii Municipale locale cateva numere din revista „Litere”, precum și a unor cărți apărute la Editura „Bibliotheca”, printre care „Exodul” de Mihai Stan, „Bidermaier” de Daniel Drăgan, „Zborul cel mai lung” de Corin Bianu...



Cărți noi în biblioteca revistei Climatē literare

